

Europos
Komisija

PANORAMA

RUDUO 2016 / NR. 58

ES miestų darbotvarkė

APULIJA
TURI
DIDELIŲ
AMBICIJŲ

ŽIEDINĖS
EKONOMIKOS
KŪRIMAS

*Regioninės ir
miestų politikos*

PANORAMA

REDAKCIJOS SKILTIS	03	APULIJA TRAUKIA DĖMESĮ.....	30
MIESTŲ DARBOTVARKĖ	04	„COHESIFY“ IR EUROPOS IDENTITETAS	36
„REGIOSTARS“ FINALISTAI	10	KAMPANIJA „EUROPA MANO REGIONE“	38
DIDESNIS FINANSAVIMAS MEKLENBURGE-POMERANIJOJE	14	POKALBIS SU MARJORIE JOUEN.....	40
ŽIEDINĖS EKONOMIKOS AUGIMAS.....	16	MOOC: ES FINANSAVIMO PAAIŠKINIMAS	42
REGIONINĖS INOVACIJOS SUOMIJOJE	20	NAUJIENOS GLAUSTAI.....	43
PORTUGALIJA TEIKIA PIRMENYBĘ INVESTICIJOMS.....	21	KOVA SU MAFIJA	45
LANGEDOKO ĮMONIŲ FINANSAVIMAS	23	PORTALAS PADEDA MVĮ ĮGYVENDINTI DARNIOJO TRANSPORTO PROJEKTĄ.....	46
STOKHOLMO TVARI MIESTŲ PLĖTRA	24	PROJEKTAI IŠ GRAIKIJOS IR BALTIJOS JŪROS REGIONO	48
SUSTABDYTA AKIMIRKA SLOVĖNIJA.....	26	ŽEMĖLAPIAI: KELIŲ PASIEKIAMUMAS.....	50
PAŽANGIŲ REGIONŲ KONFERENCIJA	28	DARBOTVARKĖ.....	52

04

10

36

46

Šiame numeryje...

Sveikinamės *Panorama* 2016 m. rudens numeryje. Pagrindiniame šio numerio straipsnyje apžvelgiame ES miestų darbotvarkę, nustatytą šią vasarą priimtu Amsterdamo paktu. Nagrinėjame, kaip ja planuojama pagerinti miestiečių gyvenimą visoje ES. Taip pat apžvelgiame, kaip Komisijos naujasis priemonių rinkinys, kuriuo siekiama remti žiedinę ekonomiką, padės mažinti atliekų kiekį ir skatins tvarumą. Šį kartą mūsų išsami vieno Europos regiono apžvalga skirta Apulijos regionui Italijoje. Čia rasite pokalbį su regiono pirmininku ir informacijos apie keletą naujų sėkmingų projektų.

Be to, pasakojame apie pokyčius įgyvendinant pažangiosios specializacijos strategijas. Skiltyje „Savais žodžiais“ suteikia-

mas žodis suinteresuotiesiems asmenims iš Suomijos, Prancūzijos, Vokietijos, Portugalijos ir Švedijos. Projektų apžvalgos skyrelyje kalbame apie Baltijos jūros regiono ir Graikijos indėlį, o išplėstame projektų apžvalgos straipsnyje išsamiai pasakojame apie ekologiško judumo sprendimą Nyderlanduose.

Linkiu malonaus skaitymo.

Ana Paula Laissy

ANA-PAULA LAISSY

Komunikacijų skyriaus vadovė, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas, Europos Komisija

REDAKCIJOS SKILTIS

2007–2013 m. laikotarpis buvo kupinas įvykių: mus ištiko didžiausia ekonomikos ir finansų krizė Sąjungos istorijoje, prie mūsų prisijungė trys naujos ES valstybės narės, patvirtinome strategiją „Europa 2020“ ir joje išdėstytus plataus užmojo tikslus, kuriuos turime pasiekti iki 2020 m.

Komisija, norėdama įvertinti, kaip sanglaudos politika prisitaisė prie šių sudėtingų aplinkybių, neseniai paskelbė 2007–2013 m. regioninės politikos vertinimo išvadas.

Vertinimą atliko nepriklausomi ekspertai, kurie siekdami parodyti ES lėšų poveikį ekonomikai apklausė virš 3000 naudos gavėjų ir 1000 vadovujančiųjų institucijų, atsakingų už programų įgyvendinimą, darbuotojų.

2007–2013 m. per Europos regioninės plėtros fondą ir Sanglaudos fondą buvo investuota 270 mlrd. EUR. Daugeliui valstybių narių tai buvo svarbus finansavimo šaltinis, daugumoje jų sudarantis 20–50% galimų kapitalo investicijų, o vienoje (Vengrijoje) – net 57%.

Vertinimas parodė, kad 2007–2013 m. šios investicijos buvo skirtos paremti 250 000 MVĮ ir sukurti vieną milijoną darbo vietų, tai yra trečdalį ES per tą laikotarpį realiai sukurtų darbo vietų. Be to, tikimasi, kad iki 2023 m. kiekvienas investuotas euras papildomai sukurs 2,74 EUR BVP.

Šie teigiami pokyčiai buvo juntami visuose ES regionuose ir valstybėse narėse. Jie pakėlė piliečių gyvenimo lygį tokiose srityse kaip transportas, aplinka, energijos vartojimo efektyvumas, švietimas ir sveikatos priežiūra.

Vertinimas taip pat suteikė galimybę nustatyti, ką reikėtų tobulinti. Pavyzdžiui, jis patvirtino mūsų įsitikinimą, kad programų pažangos stebėsenai ir rezultatų vertinimui reikia aiškesnių tikslų bei sistemų.

Į šiuos aspektus jau atsižvelgta 2014–2020 m. reformoje. Be to, Komisija ir valstybių narių politikos formuotojai ir toliau stengiasi stiprinti mūsų politikos orientaciją į rezultatus.

Nes rezultatai – geresnis 500 milijonų Europos piliečių gyvenimas – yra tai, kas svarbiausia.

Šiame *Panoramos* numeryje rasite daug konkrečių pavyzdžių, tikrų istorijų ir žmonių, tiesiogiai dalyvaujančių sanglaudos politikos įgyvendinime, liudijimų, rodančių, kaip ES lėšos gali prisidėti siekiant šio tikslo. ■

Crete

CORINA CREȚU

Už regioninę politiką atsakinga Europos Komisijos narė

Partnerystės projektai miestų teritorijoms gerinti

Gegužės 30 d. valstybių narių ministrai, atsakingi už miestų reikalus, susitarė dėl Amsterdamo pakto, kuriuo nustatoma ES miestų darbotvarkė. Birželio 24 d. šį paktą oficialiai patvirtino Bendrųjų reikalų taryba. Pagrindinis jo tikslas – leisti visiems suinteresuotiesiems subjektams vienodomis sąlygomis gerinti Europos miestus, miestelius ir priemiesčius.

Miestų teritorijos, kuriose gyvena dauguma Europos piliečių ir kurios yra ES ekonomikos varomoji jėga, pasinaudos novatorišku bendradarbiavimu pagrįstu požiūriu į politikos rengimą ir įgyvendinimą. Daugiausia dėmesio teks vietos reikmėms, tačiau nebus pamiršta ir svarbi Europos dimensija. Miestų darbotvarkė remia Europos ekonominę ir socialinę vystymąsi, todėl į partnerystės projektus įtraukiamos miestų valdžios institucijos, valstybės narės, ES institucijos ir kitos suinteresuotosios šalys.

Miestų darbotvarkė siekiama suteikti piliečiams naujų galimybių, pagerinti jų gyvenimo kokybę ir spręsti pagrindines miestų problemas – nuo užimtumo ir socialinės įtraukties iki judumo, aplinkos ir klimato kaitos.

Pažangus, tvarus ir integracinis augimas

Europos Sąjunga yra viena labiausiai urbanizuotų teritorijų visame pasaulyje. Daugiau kaip 70% Europos piliečių gyvena

miestuose, priemiesčiuose arba panašiose miestų teritorijose. JT tikisi, kad iki 2050 m. ši dalis išaugs iki 80%. Daugiau kaip 70% visų darbo vietų Europoje yra miestuose. Čia gyvena virš 80% 25–64 metų amžiaus žmonių, turinčių tretinį išsilavinimą.

Taigi, nuo miestų pažangos labai priklausys visos Europos ekonominis, socialinis ir aplinkosaugos vystymasis. Ji bus svarbus veiksnys įgyvendinant pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos „Europa 2020“ tikslus.

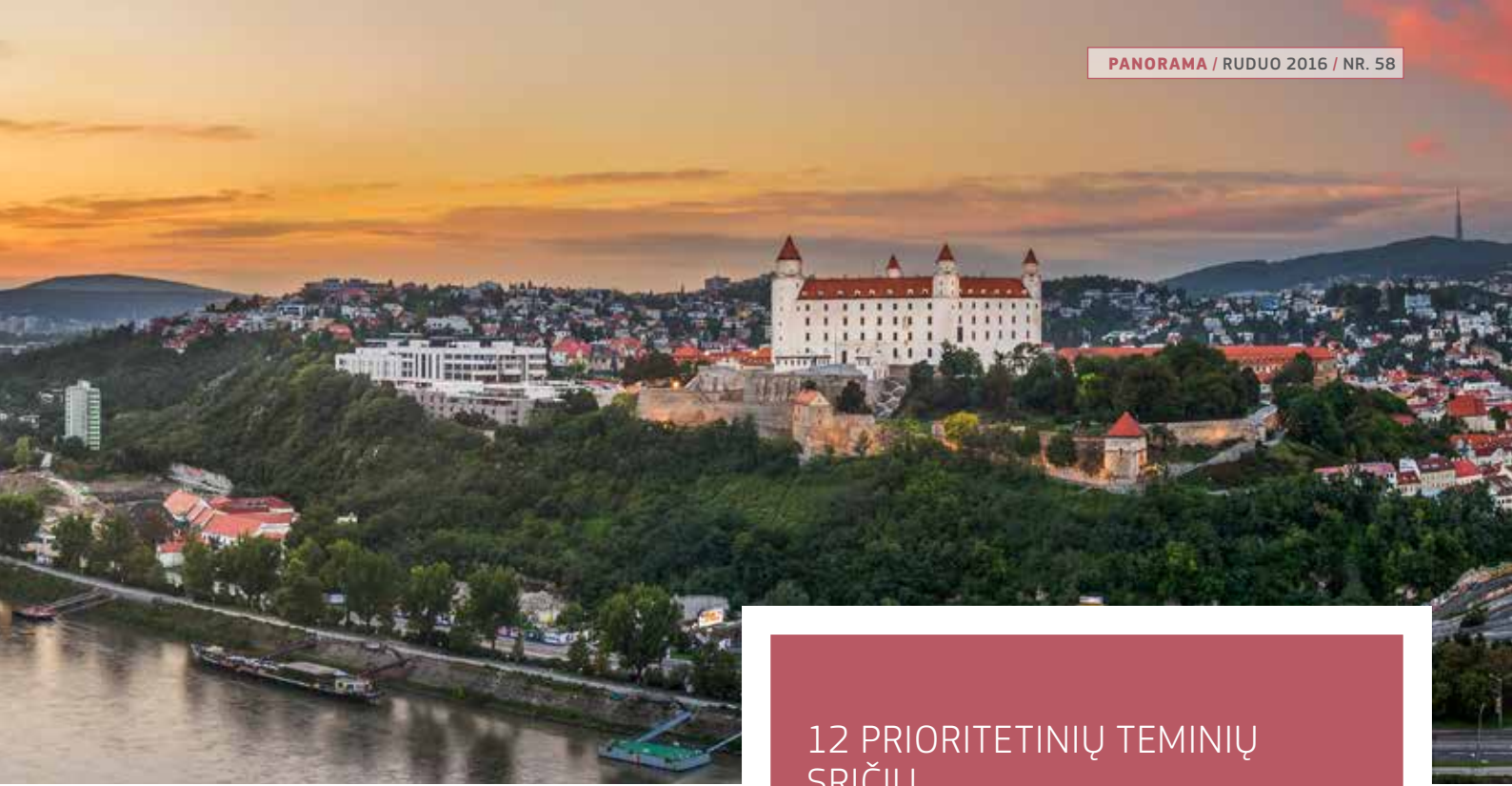
Tačiau miestuose, miesteliuose ir priemiesčiuose taip pat yra daugiausiai problemų – segregacija, nedarbas ir skurdas. Miestų darbotvarkėje pripažįstamas miestų indėlis spren-

JAU GREITAI...

Ataskaita apie Europos miestų padėtį

Ataskaita apie Europos miestų padėtį, kurioje apžvelgiami miestai, rodantys iniciatyvą siekiant geresnės ateities, atskleidžia, kaip miestai prisideda prie Europos tikslų ir strategijų. Miestams tenka pagrindinis vaidmuo skatinant inovacijas ir švietimą, remiant socialinę integraciją ir mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį. Joje pabrėžiamas miestų efektyvus išteklių naudojimas, kuris, taikant tinkamą valdymo sistemą, gali būti dar labiau sustiprintas. Ši ataskaita buvo sukurta tam, kad paremtų ES miestų darbotvarkę ir naująją Miestų darbotvarkę. Ji bus pristatyta spalio mėn. Briuselyje.

^ Bratislava, Slovakija

džiant kai kurias opiausias Europos socialines ir ekonomines problemas. Svarbus vaidmuo tenka miestų valdžios institucijoms, kurios dažnai yra arčiausiai piliečių esantis valdžios lygmuo.

Pasak už regioninę politiką atsakingos Europos Komisijos narės Corina Crețu: „Miestai yra Europos ekonomikos augimą skatinantys kūrybingumo centrai, tačiau juose yra nemažų problemų, tarp kurių – socialinė atskirtis, oro tarša ir nedarbas. Šias problemas turime spręsti išvien. Mūsų įsipareigojimas turėti Miestų darbotvarkę rodo, kad miestų klausimams teikiame daugiau svarbos ir esame pasirengę gilintis į miestų problemas, ieškoti, kaip jas spręsti ir ką patobulinti.“

Miestų darbotvarkėje yra nustatyta 12 partnerystės projektų, kuriuose dalyvauja 15–20 suinteresuotųjų subjektų, vienuodomis sąlygomis sprendžiančių problemas 12 prioritetinių sričių.

Tarp socialinių ir ekonominių prioritetų yra darbo vietų kūrimas ir švietimas vietos ekonomikoje, kova su skurdu mieste, būsto ir judumo problemos, paskatos remti imigrantų ir pabėgėlių integraciją. Didelis dėmesys skiriamas aplinkos problemoms, įskaitant tvarų žemės naudojimą, žiedinės ekonomikos vystymą, prisitaikymą prie klimato kaitos, energijos vartojimą ir oro kokybę.

Taip pat bus sprendžiami kiti klausimai, pavyzdžiui, perėjimas prie skaitmeninės ekonomikos, atsakingi viešieji pirkimai ir horizontaliosios temos, kaip antai maži ir vidutinio dydžio miestai, miesto ir kaimo ryšiai, inovacijos.

12 PRIORITETINIŲ TEMINIŲ SRIČIŲ

- > darbo vietos ir įgūdžiai vietos ekonomikoje;
- > skurdas miestuose;
- > būstas;
- > migrantų ir pabėgėlių įtrauktis;
- > tausaus žemės naudojimas ir gamtiniai problemų sprendimo būdai;
- > žiedinė ekonomika;
- > prisitaikymas prie klimato kaitos;
- > energetikos pertvarka;
- > judumas mieste;
- > oro kokybė;
- > skaitmeninė pertvarka;
- > novatoriški ir atsakingi viešieji pirkimai.

Tiksliniai projektai

Keturi bandomieji projektai, kuriais sprendžiamos būsto, migrantų ir pabėgėlių integracijos, skurdo ir oro taršos problemos, jau pradėti įgyvendinti. Kitų įgyvendinimas turėtų prasidėti ateinančiais metais.

Pavyzdžiui, Amsterdamas koordinuoja migrantų ir pabėgėlių įtraukties projektą. Ši iniciatyva yra grindžiama vietos bendruomenių noru ir galimybėmis integruoti. Ja sprendžiami klausimai, susiję su būstu, kultūrine integracija, viešųjų pas-

- ▼ Komisijos narė Corina Crețu sako kalbą per gegužės 30 d. Amsterdame, Nyderlanduose, vykusį Regionų komiteto posėdį dėl ES miestų darbotvarkės.

laugų teikimu, socialine įtrauktimi, švietimu ir darbo rinkos priemonėmis, taip pat galimybių sudarymu antrosios ir trečiosios kartų imigrantų šeimoms.

Trejų metų projekte dalyvauja trys Europos Komisijos direktoratai (Regioninės ir miestų politikos; Migracijos ir vidaus reikalų; Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties), taip pat įvairios organizacijos, tarp kurių yra EURO CITIES, Europos savivaldybių ir regionų taryba (CEMR) ir Europos pabėgėlių ir tremtinių taryba (ECRE), Atėnų, Berlyno, Helsinkio, Barcelonos miestai ir valstybės narės Portugalija, Italija, Graikija ir Danija.

Nyderlandai koordinuoja oro kokybės bandomąjį projektą, kuriuo siekiama miestams suteikti konkrečios pagalbos. Jo metu tiriamas oro taršos poveikis miestų teritorijoms ir renčiamos gairės, kaip geriausia įgyvendinti tokią politiką. Be to, projektu bus didinamas miestų gebėjimas įgyvendinti aplinkos reglamentus oro kokybės srityje ir pasinaudoti esamu finansavimu nacionaliniu bei ES lygmenimis.

Tarp kitų bandomųjų iniciatyvų yra Slovakijos koordinuojamas projektas, kurio metu kuriami prieinami kokybiško būsto sprendimai. Tai yra iniciatyva, skirta kovoti su skurdu mieste sprendžiant skurdžių rajonų atkūrimo ir gyventojų socialinės bei ekonominės integracijos klausimus. Ją bendrai prižiūri Belgija ir Prancūzija.

Visuose šiuose projektuose bendradarbiauja valstybių narių, Europos Komisijos, miestų, NVO ir kitų suinteresuotųjų subjektų ekspertai. Jie visi yra lygūs partneriai, galintys laisvai apsispręsti dėl dalyvavimo.

Naujas darbo metodas

Kaip aiškina Komisijos narė C. Crețu: „Tai yra tikrasis daugiapakopis valdymas: ES miestų darbotvarkėi nevadovauja nei ES (bendrijos požiūris), nei valstybės narės (tarpvyriausybiniis požiūris), nei miestai ar kiti suinteresuotieji subjektai. Tai – naujas darbo metodas.“

MIESTŲ FINANSAVIMAS EUROPOS STRUKTŪRINIŲ IR INVESTICIJŲ FONDŲ (ESI FONDŲ) LĖŠOMIS

2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu investicijos yra tiesiogiai skiriamos miestų teritorijoms. Jomis siekiama sudaryti geresnes sąlygas tvariam judumui miestuose, užtikrinti skurdžių bendruomenių fizinį, ekonominį bei socialinį atkūrimą ir sustiprinti mokslinių tyrimų ir inovacijų pajėgumus:

ESF:

tvariai miestų plėtrai skirta 1,5 mlrd. EUR;

Miestų plėtros tinklo programa „URBACT“:

integuotai miestų plėtrai skirta 96 mln. EUR;

Miestų novatoriški veiksmai:

370 mln. EUR;

„INTERREG Europe“:

425 mln. EUR, kurių reikšminga dalis yra skirta miestams;

ESPN:

49 mln. EUR, kurių dalis yra skirta miestų tyrimams.

^ Amsterdamas, Nyderlandai

“ Mūsų įsipareigojimas turėti Miestų darbotvarkę rodo, kad miestų klausimams teikiame daugiau svarbos. ”

Corina Crețu, už regioninę politiką atsakinga Europos Komisijos narė

Iš tikrųjų Miestų darbotvarkė yra būdas atviriau spręsti miestų reikalus, padėti skirtingoms organizacijoms ir suinteresuotiems subjektams glaudžiau bendradarbiauti su miestais ir, savo ruožtu, reikalauti, kad miestai aktyviau spręstų įvairias problemas. Toks požiūris turės reikšmingo poveikio miestų plėtrai ir suteiks apčiuopiamų rezultatų piliečiams.

Darbotvarkės centre natūraliai atsidūrė miestų valdžios institucijos. Paprastai tai yra arčiausiai piliečių esantis valdžios lygmuo, pirmoji viešojo administravimo grandis, į kurią žmonės kreipiasi dėl įvairių problemų, ir viešosios įstaigos, su kuriomis piliečiai reguliariai palaiko glaudesnį kontaktą.

Nors ES neturi išimtinės kompetencijos miestų politikos srityje, daugelis ES politikos sričių yra įgyvendinamos miestuose ir miestų. Pavyzdžiui, svarbus urbanistinis aspektas yra Europos Komisijos investicijų planas Europai, kuriuo siekiama per trejus metus sutelkti ne mažiau kaip 318 mlrd. EUR realiajai ekonomikai paremti. Septyni iš dešimties prioritetų yra glaudžiai susiję su miestų teritorijomis: nuo piliečių judumo didinimo ir energetikos infrastruktūros gerinimo siekiant padėti mažosioms ir vidutinėms įmonėms iki darbo vietų kūrimo ir ekonominio augimo stiprinimo.

Svarbiausia, kad ES aktyviau dalyvautų remiant miestų plėtrą. 2014 m. vykusios viešos konsultacijos atskleidė daugelio miestų ir suinteresuotųjų subjektų norą matyti aktyvesnę Europos Komisijos vaidmenį vietos lygmeniu, kad būtų užtikrintas didesnis jos politikos efektyvumas, veiksmingumas ir ekonomiškumas. Šiame požiūryje turėtų atsispindėti Komisijos subsidarumo ir propor-

cingumo principai, pagal kuriuos ES savo veiksmus turi sutelkti ten, kur pasiektų realų pokytį.

Pagrindiniai dalyviai

Komisija vaidins pagrindinį vaidmenį plėtojant ES miestų politiką. Ji teiks žinias, įgyvendins veiksmus ir palengvins patį procesą. Kiti lygiaverčiai partneriai yra Europos Parlamentas, Regionų komitetas, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, valstybės narės, miestai, įvairūs ekspertai, NVO ir verslo atstovai. Jie visi išreiškė savo didelę paramą Miestų darbotvarkėi.

Amsterdamo pakte taip pat pripažįstama Europos investicijų banko (EIB) svarba finansuojant investicijas Miestų darbotvarkės srityse. Jis teikia miestams įvairių formų finansavimą (paskolas, finansines priemones, paskolų ir dotacijų derinimo mechanizmus investicijoms į miestus) ir konsultuoja valstybes nares bei miestus. EIB gali dalyvauti Miestų darbotvarkės partnerystės projektuose ir stebės posėdžius, kuriuose aptariami rezultatai.

Tai, kad šio daugiapakopio, bendradarbiavimo pagrįsto požiūrio iš tiesų reikia, įrodo daugelio viešosios politikos sričių įgyvendinimas. Pavyzdžiui, ES nustato tam tikras taisykles dėl socialinio būsto, kaip antai pastatų energijos vartojimo efektyvumo taisykles, tačiau valstybės narės sprendžia dėl socialinių namų

^ Miestų darbotvarkės konferencijoje už miestų politiką atsakingi ES šalių ministrai priima Amsterdamo paktą

skaičiaus, kitos įstaigos teikia finansavimą, o miestai stato pačius namus ir palaiko ryšį su gyventojais. Todėl būtina, kad procese dalyvautų visi suinteresuotieji subjektai – nuo ES lygmens iki vietos lygmens ir pačių piliečių.

Remiantis bendradarbiavimu pagrįstu požiūriu, kuris yra pagrindinė Miestų darbotvarkės dalis, visi norintys prisidėti suinteresuotieji subjektai turės galimybę tai padaryti. Užtikrinama, kad niekas nebūtų paliktas nuošalyje, o procedūros būtų skaidrios ir visiems prieinamos.

Didesnis poveikis už mažesnę kainą

Šis požiūris yra glaudžiai susijęs su Komisijos įsipareigojimu užtikrinti geresnį reglamentavimą, strategija, kuria siekiama, kad ES politikos sritys ir teisės aktai siektų savo tikslų mažiausiomis sąnaudomis.

Geresnio reglamentavimo darbotvarkė užtikrina, kad politika būtų rengiama, įgyvendinama ir peržiūrima atvirai, skaidriai, remiantis patikimiausiais įrodymais ir atsižvelgiant į suinteresuotųjų subjektų nuomonę. Be to, Komisija vertina politikos sričių, teisės aktų ir kitų svarbių priemonių prognozuojamą ir tikrąjį poveikį kiekviename politikos ciklo etape – nuo planavimo ir įgyvendinimo iki peržiūros ir keitimo.

Miestų darbotvarkės atveju tai reiškia, kad partnerystės projektų veiksmų planuose daugiau dėmesio skiriama veiksmingam ir nuosekliam esamų ES politikos sričių įgyvendinimui miestuose skirtingose srityse, kaip antai aplinkos, transporto ir užimtumo. Komisija taip pat stengsis suteikti daugiau galimybių gauti ES finansavimą, skatinti ES lėšų derinimą ir didinti žinių bazę miestų reikalų ir keitimosi gerąja praktika srityse.

Atsižvelgiant į šį požiūrį, svetainėje „Europa“ bus sukurta vieno langelio principu veikianti interneto platforma, kurioje miestai ir suinteresuotieji subjektai galės susipažinti su išsamia, patikima ir individualiai pritaikyta informacija apie ES miestų iniciatyvas.

Pasak Komisijos narės C. Crețu: „Iki šiol miestai nepakankamai aktyviai dalyvavo formuojant mūsų politiką ir nepakankamai prisidėjo prie jos įgyvendinimo, pavyzdžiui, ES lėšų naudojimo. ES miestų darbotvarkės dėka tai pasikeis. Mes galime pasirūpinti, kad mūsų politika būtų efektyvesnė, veiksmingesnė ir ekonomiškesnė.“

„Tai yra tikrasis daugiapakopis valdymas. Tai – naujas darbo metodas.“

Corina Crețu, už regioninę politiką atsakinga Europos Komisijos narė

■

■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://urbanagendaforthe.eu/>

<http://urbanagendaforthe.eu/pactofamsterdam/>

ES miestų darbotvarkė: <http://europa.eu/!nc84Rf>

ES MIESTŲ DARBOTVARKĖ

BENDRAS DARBAS
KURIANT GERESNIUS

TIKSLAI

“Komisija aktyviai dalyvaus ir toliau padės įgyvendinti Miestų darbotvarkę”

Corina Crețu
už regioninę politiką atsakinga Europos Komisijos narė

PAGRINDINIAI PRINCIPAI

12 PRIORITETINIŲ TEMINIŲ SRIČIŲ

JAU PRADĖTI PARTNERYSTĖS PROJEKTAI

TVARKARAŠTIS

2016 m. „RegioStars“ apdovanojimai: finalą pasiekė 23 projektai

Šių metų „RegioStars“ apdovanojimai dar kartą atkreipė visų dėmesį į geriausius Europos regioninius projektus. Iš 104 gautų paraiškų ekspertų komisija atrinko 23 finalistus iš 14 valstybių narių. Apdovanojimai laimėtojams bus įteikti spalio 11 d., per 2016 m. Europos regionų ir miestų savaitę.

ŠIAIS METAIS VADOVAUJANČIOSIOS
INSTITUCIJOS GALĖJO PATEIKTI
PROJEKTUS PENKIOSE
APDOVANOJIMŲ KATEGORIJOSE:

PAŽANGUS AUGIMAS: naujos galimybės pasaulio ekonomikoje;

TVARUS AUGIMAS: žiedinė ekonomika;

INTEGRACINIS AUGIMAS: integruotas gyvenimas – integruotų ir neatskirtų bendruomenių kūrimas;

MIESTAS–ŽVAIGŽDĖ: novatoriški tvarios miestų plėtros sprendimai;

VEIKSMINGAS LĖŠŲ VALDYMAS: kitoks valdymas – kitokie rezultatai.

FINALISTAI

PAŽANGUS AUGIMAS

1. Programa „TILTAS“: Vestra Jotalandas, Švedija (Europos regioninės plėtros fondas, ERPF)

Programa „TILTAS“ yra skirta padėti Švedijos medicinos technologijų pramonei plėsti savo rinką tarptautiniu mastu. 27-ies dalyvaujančios medicinos technologijų iniciatyvos ir pradedančiosios įmonės turėjo galimybę geriau susipažinti su savo rinka ir sužinoti, kaip ieškoti naujų.

<http://www.sahlgrenskasciencepark.se/>

2. Kopenhagos valymo technologijų klasteris: Danijos sostinės regionas (ERPF)

Valymo technologijų projekte daugiausia dėmesio skirta pažangiam augimui, inovacijoms ir Danijos valymo technologijų įmonių bei mokymo įstaigų bendradarbiavimui. Klasteris sukūrė 1096 darbo vietas ir suteikė paramą 126 startuoliams. Susijungęs su Danijos mažo anglies dioksido kiekio energijos klasteriu, dabar jis turi daugiau kaip 170 narių. <http://clean-cluster.dk/>

3. Projektas „Kryžkelės“: Belgijos ir Nyderlandų INTERREG (ERPF)

Projektas „Kryžkelės“ skatino Belgijos ir Nyderlandų pasienyje įsikūrusių įmonių bei mokslinių tyrimų institutų bendradarbiavimą. 150 dalyvaujančių įmonių pradėjo 25 tarpvalstybinius inovacijų projektus, 13 galimybių studijų ir 40 eksperimentų, po kurių rinkai buvo pristatyti keli nauji produktai ir procesai. <http://www.crossroadsproject.eu/>

4. Jėnos mokslinių tyrimų centras „InfectoGnostics“: Tiuringija, Vokietija (ERPF)

Galimybė greitai diagnozuoti ir nustatyti infekcijas gali išgelbėti ne vieną gyvybę. Ilgalaikis įvairių pramonės šakų bendradarbiavimas padėjo technologams ir mokslininkams sukurti novatoriškus, veiksmingesnius ir paklausius diagnostinius tyrimus, kurie pasitelkiant fotoniką atliekami šalia ligo-
nio lovos. <http://www.infectognostics.de/>

5. Bazilikatos plėtra: Bazilikata, Italija (ERPF)

Projekto tikslas – sustiprinti vietos MVĮ tarptautinėse rinkose ir taip atgaivinti regiono ekonomiką. Šio tikslo siekta diegiant naujoviškus gamybos procesus ir modernizuojant tam tikrų pramonės šakų įvaidį. Iš viso buvo surengta daugiau kaip 20 renginių, sukurti trys regiono prekių ženklai ir užsienio rinkoms pristatyta virš 200 produktų.

<http://www.sviluppobasilicata.it/>

TVARUS AUGIMAS

1. „Brussels Greenbizz“: Briuselio sostinės regionas, Belgija (ERPF)

Šis aplinką tausojančio verslo inkubatorius remia verslumo projektus ir startuolius, siūlydamas jiems pilnai įrengtas biuro patalpas, seminarams skirtas erdves ir administracines paslaugas. Pirminiai rezultatai teikia daug vilčių. Tikimasi, kad per 3–4 metus užimtumas padidės iki 90% ir bus sukurta apie 200 darbo vietų.

<http://www.greenbizz.brussels/en/>

2. „Centro Bio“: biopramonės šakos, biokuro gamybos įmonės ir ekologiški produktai: Vidurio Portugalija (ERPF)

Šis inovacijų miestelis padeda kaimo regionams mažinti savo priklausomybę nuo energijos ir žaliavų. Tuo tikslu bendradarbiaujama kuriant novatoriškus produktus ir technologijas, paremtus žiedine ekonomika. Šis projektas jau prisidėjo prie 24 MTTP paprojekčių atsiradimo, taip pat prie keturių įmonių atsiskyrimo, šešių startuolių įsteigimo ir papildomų 125 mln. EUR investicijų priežiūros.

<http://www.blc3.pt/>

3. „Žiedinis vandenynas“: INTERREG, Jungtinė Karalystė, Airija, Grenlandija, Norvegija (ERPF)

Šis projektas yra skirtas ieškoti sprendimų, kaip pakartotinai panaudoti jūrų atliekas, pavyzdžiui, nebenaudojamus žvejybos tinklus ir lynus. Savo veiksmais projektas skatina ekologines inovacijas ir veiksmingą bei aplinką tausojantį verslumą ir tuo pačiu mažina į jūrą išmetamų atliekų kiekį. Nebenaudojamos medžiagos gali būti panaudotos gelžbetoniui, mūrinėms plytelės ir stogo izoliacijai. <http://www.circularocean.eu/>

4. Specialios paskirties savivaldybių asociacijos atliekų tvarkymo įrenginio statyba: Liublino vaivadija, Lenkija (ERPF)

Projekto metu finansavimas skirtas naujam atliekų tvarkymo įrenginiui ir technologijai, leidžiančiai surinkti visą buitinių atliekų srautą ir atskirai apdoroti pakuotes ir organinių, balastinio vandens, pavojingų bei mineralinių atliekų frakcijas. Įgyvendinti patobulinimai bus naudingi aplinkai ir piliečių sveikatai. <http://www.proekob.pl/> >

^ Komisijos narė C. Crețu 2015 m. „RegioStars“ apdovanojimų ceremonijoje

5. Naujoviškos vyno gamybos atliekų valymo technologijos: Zagrebo miestas ir Istrijos apskritis, Kroatija (ERPF)

Mokslininkai, tyrėjai ir vyno pramonės MVĮ kartu sukūrė naujas ir ekologiškas technologijas, skirtas išnaudoti po vyno gamybos liekančių organinių atliekų potencialą ir reikšmingai sumažinti šios pramonės poveikį aplinkai.

http://www.pbf.unizg.hr/en/departments/department_of_food_engineering/laboratory_for_technology_of_fruits_and_vegetables_preservation_and_processing/

INTEGRACINIS AUGIMAS

1. Socialinės ekonomikos akademija: Mažosios Lenkijos vaivadija, Lenkija (Europos socialinis fondas, ESF)

Projektas draugėn suvedė sunkioje padėtyje esančius žmones, kaip antai bedarbius, neįgaliuosius, pabėgėlius, psichiškai nesveikus ir priklausomybę nuo narkotikų turinčius asmenis, ir organizacijas, kurios padėjo jiems iš naujo integruotis į visuomenę. Projekto metu buvo padėta 1700 asmenų, 245 socialinės ekonomikos ir 203 paslaugų subjektams.

<http://www.rops.krakow.pl/>

2. Įvairovė vaikams: INTERREG, Tirolis, Pietų Tirolis, Trentas, Austrija ir Italija (ERPF)

Pramoginiai užsiėmimai, kuriais mėgavosi 1800 vaikų ir 100 mokytojų iš Austrijos ir Italijos, skatina kultūrinį sąmoninumą. Projekto metu buvo ne tik reikšmingai pagerintos sąlygos klasėse, bet ir sustiprinti mokytojų įgūdžiai skatinti dialogą ir nediskriminavimą.

<http://www.diversity4kids.eu/de/>

3. „Euregio Barrierefrei“: INTERREG, Austrija ir Vokietija (ERPF)

Projekto tikslas – žmonėms su negalia pritaikyti turizmo iniciatyvomis didinti informuotumą apie žmonių, turinčių psichinę negalią, prieinamumo poreikius. Jo metu buvo sukurta interneto platforma, kurioje reklamuojamas tinkamas atostogų būstas. Iš viso buvo peržiūrėta ir užregistruota 90 turistinės paskirties vietų. Su „Barrierefrei“ portalu susijungė dauguma ES turizmo asociacijų.

<http://clw-traunreut.de/>

4. „Vives Emplea“ – komandos formavimas socialinės ir darbo įtraukties srityse: nacionalinis projektas, Ispanija (ESF)

Ši programa suteikė bedarbiams galimybę dalyvauti grupinėse sesijose, pasinaudoti kuravimo paslaugomis ir jungtis į tinklus, taip padėdama jiems gerinti savo socialinius bei darbo įgūdžius. Nuo 2014 m. balandžio mėn. buvo įgyvendinti 44 projektai, pritraukę 1 325 dalyvius, iš kurių 54% rado darbą, o 29% pradėjo mokytis.

<https://www.accioncontraelhambre.org/es>

MIESTAS-ŽVAIGŽDĖ

1. „Abattoir: FOODMET su miesto ūkiu (ir manufaktūra)“: Briuselio sostinės regionas, Belgija (ERPF)

Pagrindinė miesto skerdykla buvo pertvarkyta į modernų maisto turgų, kuriame veikia apie 50 parduotuvių ir dirba apie 150 žmonių. Projektu siekiama kurti naujas ekonominės veiklos rūšis, susijusias su maisto grandine, įskaitant ant stogo esančius daržus ir šiltnamius.

<http://www.abattoir.be/en/eu-regiostars-awards>

2. Pokyčių alėja: Šiaurės Reinas-Vestfalija, Vokietija (ERPF)

Naujas aplinką tausojantis dviračių takas sustiprino mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančio transporto gretas šiame nuo seno esančiame pramonės rajone. Keli socialinės įtraukties ir ekonominio vystymosi projektai, susiję su dviračių taku, padėjo sukurti 2000 darbo vietų, o pati teritorija virto gyvybinga metropoline zona.

<https://www.herten.de/kultur-und-freizeit/naherholung-erholung-im-gruenen/radfahren-in-herten/zechenbahntrasse-allee-des-wandels.html>

3. Protinga transporto sistema: Vroclavas, Lenkija (ERPF)

Įgyvendinus novatorišką transporto sistemą kelionės laikas Vroclavo mieste sutrumpėjo, o eismas tapo sklandesnis. Tam, kad galėtų stebėti eismą ir, prireikus, įsikišti, sistema naudoja kameras, jutiklius ir sudėtingą ryšių programinę įrangą, skirtą rinkti informaciją ir perduoti ją operacijų centrui, kuriame šiuo metu dirba virš 70 žmonių.

<http://its.wroc.pl/>

RegioStars Awards

^ Komisijos narė C. Crețu ir vertinimo komisijos pirmininkas, Europos Parlamento narys Lambert van Nistelrooij 2015 m. „RegioStars“ apdovanojimų spaudos renginyje

4. Gdansko žemutinio miesto rajono atgaivinimas: Pamaro vaivadija, Lenkija (ERPF)

Investicijomis į infrastruktūrą ir socialinį centrą, taip pat socialine ir kultūrine veikla siekiama kovoti su socialine atskirtimi, visų pirma tarp nepalankioje padėtyje atsідūrusių šeimų. Atnaujinta didelė teritorija, atgaivinti 33 pastatai, apie 9500 žmonių dalyvavo 210 įtraukties programų. Be to, miesto vaikų dienos centre buvo sukurtos penkios naujos darbo vietos. <http://bit.ly/2be10Mm>

5. Šarlerua miesto paskirstymo centras: Valonija, Belgija (ERPF)

Naujas už miesto pastatytas paskirstymo centras sumažino transporto spūstis siaurose miesto gatvėse, padidino judumą ir pagerino oro kokybę. Tikimasi, kad iki 2020 m. jis padės 38% sumažinti išmetamą žalingo CO₂ kiekį ir sukurti 20 darbo vietų. <http://www.charleroi.be/le-centre-distribution-urbaine-attend-ses-premiers-colis>

VEIKSMINGAS VALDYMAS

1. Europos socialinis garsas: Umbrija, Italija (ESF)

Naujų muzikos grupių konkursas padėjo dinamiškai ir veiksmingai informuoti jaunimą apie ES finansavimo teikiamas galimybes. Pasitelkus vaizdus, vaizdo liudijimus, istorijas ir viktoriną, regiono administracijai pavyko pasiekti nemažai jaunuolių, kuriems ši iniciatyva ir patiko, ir suteikė žinių. <http://www.regione.umbria.it/home>

2. MTTP vieneto kainos Šiaurės Airijoje nustatymas: Šiaurės Airija, JK (Techninė pagalba, TP)

Audito našta šalies MTTP įmonėms gerokai atgrasė jas nuo dalyvavimo ERPF finansuojamoje veikloje. Nauja vieneto kaina

leis sutaupyti nemažai išteklių, skiriamų audito techninei pagalbai). <http://www.jobsandgrowthni.gov.uk/>

3. Atvira inovacijų platforma RIS3 kontekste: Lombardija, Italija (ERPF)

Sukurta platforma yra bendradarbiavimu pagrįsta priemonė, skirta remti atviras inovacijų ekosistemas ir užmegzti dialogą tarp privačiojo bei viešojo sektorių ir mokslinių tyrimų institutų. 2016 m. kovo mėn. buvo užsiregistravę 3200 naudotojų, projektams pasiūlytos 222 idėjos ir pateiktos 435 paraiškos dėl dalyvavimo šiuose projektuose.

<http://www.openinnovation.regione.lombardia.it/it/home-page>

4. Skaidrumo iniciatyva „Jonvabaliai“: nacionalinis projektas, Lietuva (ESF ir TP)

Siekiant pagerinti visuomenės nuomonę apie ES lėšų naudojimo skaidrumą, sukurta svetainė, kurioje galima paviešinti informaciją apie Europos struktūrinių fondų finansuojamų projektų finansinį valdymą. Nuo 2014 m. rugsėjo mėn. daugiau kaip 630 projektų vadovų pateikė savo projektų duomenis, kuriuos peržiūrėjo 35 500 unikalų lankytojų. Projektas labai pagerino ES piliečių nuomonę apie skaidrumą.

<http://www.esinvesticijos.lt/> ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/regio-stars-awards/

^ Meklenburgo-Pomeranijos ekonomikos ministras Harry Glawe (kairėje) ir Raphaël Goulet iš Europos Komisijos Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato (antras iš kairės) lankosi įmonėje „EEW Special Pipe Constructions Ltd“, Rostoke

Sėkmingas ekonominis vystymasis – su ES parama

Europos Sąjungos padedama Meklenburgo-Pomeranijos žemė padarė didelę ekonominę pažangą.

Meklenburgo-Pomeranijos žemės verslo infrastruktūra yra atnaujinama ES lėšomis, o pati žemė – geriau reklamuojama kaip verslui ir turizmui tinkama vieta. Įmonės investuoja į darbo vietų kūrimą ir išsaugojimą. Parama skiriama integruotai ir tvariai miestų plėtrai, sveikatos priežiūros projektams ir moksliniams tyrimams, plėtrai ir inovacijoms. Visa tai gali pajusti mūsų federacinės žemės gyventojai ir svečiai. Vis daugiau populiarumo sulaukia puikiai nutiesti dviračių takai, gražūs uostai, įdomūs zoologijos sodai ir turizmo infrastruktūra. 2015 m. užfiksuotas rekordinis svečių skaičius – 29,5 mln. viešnageių su nakvyne.

Apskritai, labai pagerėjo ekonominės sąlygos: atsidarė verslo parkų, vienos įmonės atsikėlė, kitos – išsiplėtė, puikiai išvystyta infrastruktūra. Be ES paramos tokie projektai, vargu, ar būtų virtę realybe. Meklenburgas-Pomeranija gauna ES finansavimą iš įvairių šaltinių.

2014–2020 m. ES finansavimo laikotarpiu šiam regionui buvo skirta apie 968 mln. EUR Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) lėšų. Ekonomikos ministerija daugiausia dėmesio skiria mokslinių tyrimų, plėtros ir inovacijų finansavimui. Nuo dabar iki 2020 m. iš ERPF į šią sritį bus investuota 168 mln. EUR.

Daugiausia dėmesio visų pirma tenka verslo ir mokslo bendradarbiavimo, vadinamųjų bendradarbiavimu pagrįstų mokslinių tyrimų, rėmimui. Reikia paklausesnių produktų, kuriuos būtų galima tirti, vystyti ir gaminti Meklenburge-Pomeranijoje, todėl aktyviau kuriame tvarią vertę. Pagrindinėje darbo rinkoje sukuriama daugiau žiniomis grindžiamų darbo vietų. Manau, kad daugiausia galimybių toliau didinti vertės kūrimą turi inovacijų ir ypač paramos investicijoms sinergija.

Mes visi esame gyvoji Europos dalis. Žemių bendruomenė taip pat drąsiai prisideda prie darbo ir gyvenimo kokybės gerinimo savo šalyje. Per dvidešimt penkerius ekonominio vystymosi metus Meklenburgui-Pomeranijai labai padėjo Europos struktūriniai fondai. Dabartiniu ES finansavimo laikotarpiu sukū-

rėme sąlygas toliau didinti tvarų augimą savo žemėje. Pagrindinis dėmesys tenka ekonominio atsilikimo mažinimo procesui. Norime išplėsti savo žemės ekonominę bazę ir pagerinti bendras sąlygas, kad padidėtų užimtumas.

Jau daug kas nuveikta. Sužinokite apie mus daugiau: kaip poilsiautojas ar potencialus investuotojas. Pasinaudokite visomis ES paramos teikiamomis galimybėmis. Meklenburge-Pomeranijoje būsite šiltai sutikti.

HARRY GLAWE

*Meklenburgo-Pomeranijos žemės ūkio,
statybų ir turizmo ministras*

Kiti dėmesio verti projektai, finansuoti ERPF ir ESF lėšomis 2007–2013 m. laikotarpiu:

- **„ThermSelect“**, Rostokas. MVĮ sukūrė šildymo ir energijos programą, tiekiančią didelio našumo ir efektyvumo regeneracinę energiją verslo pastatams, biurams ir namams. Pagrindinė šios aplinką tausojančios ir tvarios protingos sistemos dalis yra hibridinis šilumos siurblys, kuriame derinama aeroterminė ir geoterminė energija. Ją papildė saulės kolektorių sistema.
- **„Schwerin“**, Rostokas. **„Human Med AG“** ir **Rostoko universitetas** kartu sukūrė mažą, lengvai naudojamą mobilių medicinos prietaisą, skirtą ištraukti dermatologijoje ir regeneraciniame medicinoje naudojamus riebalinius audinius. Šis prietaisas bus naudojamas lėtinių žaizdų gydymui ir rekonstrukciniame chirurgijoje.
- **„Energy Village“**, Rostokas. Europos mokykla ir gabiems mokiniams skirtas aukštojo mokslo kompleksas gavo finansavimą plataus masto energetikos ir pastato renovacijai. Novatoriški energetikos inžinerijos sprendimai, kurių pagrindą sudaro fotoelektrinė ir nedidelės vėjo elektrinės, gamins pastatui reikalingą elektros energiją.
- **„Plus Energy“ mokykla**, Rostokas. Upės krantas pertvarkomas taip, kad išspręstų eismo tarp miesto centro ir pietrytinių rajonų problemas. Alter Warnowarm rajone bus sutvirtintas upės krantas ir sukurta žaliaji erdvė.
- **Varnau upė**, Upės krantas pertvarkomas taip, kad išspręstų eismo tarp miesto centro ir pietrytinių rajonų problemas.

Alter Warnowarm rajone bus sutvirtintas upės krantas ir sukurta žaliaji erdvė. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://www.mecklenburg-vorpommern.de/startseite/>

VISA GALVA AUKŠTESNI UŽ KONKURENTUS

Įmonė „EEW Special Pipe Constructions GmbH“ yra pasaulinės vėjo elektrinėms skirtų vienpolių rinkos lyderė. Ji aktyviai dalyvauja projektuose su Vokietijos „Fraunhofer“ didelių konstrukcijų taikymo statybos inžinerijoje centru ir kartu su juo kuria lengvesnes konstrukcijas didelėms jūros vėjo elektrinėms (iki 10 megavatų). Neseniai Ekonomikos reikalų ministras Harry Glawe pristatė naują subsidiją, skiriamą įgyvendinant kampaniją „Europa mano regione“. Ji atiteko naujam projektui, kurį vykdo EEW SPC ir „Fraunhofer“ centras. Kartu jie kuria naujovišką procedūrą, kaip sujungti storasienes plokštes.

<http://www.eewspc.com/>

SVEIKAS KOMPETENCIJOS CENTRO POŽIŪRIS

Įmonė „Cortronik“ kuria ir gamina stentus – medicininės paskirties tinklelius, skirtus palaikyti širdies ir kraujagyslių sistemą. Įmonėje dirba virš 200 darbuotojų. Kasmet ji pagamina pusę milijono stentų. Daugiausia naudos įmonė gauna iš mokslinių tyrimų, atliekamų bendradarbiaujant su Implantų technologijos ir biomedžiagų institutu, Meklenburgo-Pomeranijoje esančiu Medicinos technologijų kompetencijos centru ir universitetais iš Rostoko bei Greifswaldo. Kartu su savo partneriais ji yra sėkmingas tvarios vertės grandinės, kurios visa mokslinių tyrimų, plėtros ir gamybos veikla sutelkta Varnemiundėje, pavyzdys.

<http://www.cortronik.com/de/>

Žiedinės ekonomikos kūrimas

STIPRESNĖS, ŽALESNĖS IR TVARESNĖS ATEITIES LINK

Žiedinės ekonomikos tikslas – uždaryti produktų gyvavimo ciklą ūkyje išlaikant kuo daugiau išteklių. Tai sumažintų atliekų kiekį ir paskatintų tvarumą. Europos Komisijai pristatius priemonių, padėsiančių kurti žiedinę ekonomiką, rinkinį, Panorama atskleidžia, kaip sanglaudos politikos finansavimas gali padėti siekiant jos tikslų.

Tam, kad žiedinė ekonomika veiktų, reikia kuo ilgiau išlaikyti gaminių, medžiagų ir išteklių vertę. Ekonomika turi būti pertvarkyta taip, kad ji būtų ir konkurencinga, ir efektyviai naudotų išteklius.

Žiedinė ekonomika yra naudinga verslui. Bet koks žingsnis žiedinės ekonomikos link galėtų atnešti didžiulį dividendų, nes būtų užtikrinta apsauga nuo išteklių trūkumo ir nestabilios nykstančių prekių kainodaros. Be to, žiedinei ekonomikai reikia naujoviško požiūrio į gamybą ir vartojimą, kuris patyrusiam verslininkui sukurtų daug galimybių.

2015 m. gruodžio mėn. Europos Komisija priėmė žiedinės ekonomikos dokumentų rinkinį, kuriuo siekiama padidinti konkurencingumą, sukurti naujų darbo vietų ir skatinti tvarų

augimą. Dokumentų rinkinyje išdėstytos priemonės, kaip padėti įmonėms, valdžios institucijoms ir vartotojams pereiti prie žiedinės ekonomikos.

UŽKASTAS LOBIS

Projekto „Ciklo uždarymas“ (CtC) metu 130 hektarų sąvartyne rytų Belgijoje kasamos antrinės žaliavos ir kuriama žalioji energija. Houthalene-Helchterene esančioje aikštelėje yra išpilta 16 mln. tonų buitinių ir pramonės atliekų. Iš jų išgaunami šlakas, plienas, varis ir kiti metalai, kurie vėliau yra pakartotinai naudojami. Be to, taikant aukštos temperatūros plazmos technologiją degiosios medžiagos paverčiamos energija. Ši inovacija turi galimybę pagaminti energijos, kurios dvidešimčiai metų užtektų iki 200 000 šeimų. Iškasus ir pakartotinai panaudojus visas atliekas, atliekų aikštelė bus pertvarkyta į tvarų gamtos rezervatą.

„CtC“ atvėrė kelią programos „Horizontas 2020“ projektui „New-Mine“. Jo tikslas – sukurti ES mokymo tinklą, kuris ieškotų būdų, kaip išgauti išteklius iš sąvartynų.

Daugiau už mažiau

Pagrindinis tikslas – iš žaliavų, gaminių ir atliekų išgauti didžiausią vertę bei naudą. Tai leis sumažinti energijos vartojimą ir išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį – abu yra ES prioritetai. Taigi, žiedinė ekonomika skatina atliekų prevenciją ir pabrėžia būtinybę perdirbti ir pakartotinai naudoti kuo daugiau atliekų, taip mažinant sąvartynų ir atliekų deginimo veiklą.

ES sanglaudos politika gali suvaidinti esminį vaidmenį įgyvendinant žiedinę ekonomiką. 2014–2020 m. laikotarpiu nemaža finansavimo dalis yra skirta remti atliekų tvarkymą, inovacijas, efektyvų išteklių naudojimą, MVĮ konkurencingumą ir investicijas į mažą anglies dioksido išskyrimą į aplinką. Visi šie veiksniai svariai prisideda prie žiedinės ekonomikos kūrimo.

^ Ljublijanos regiono atliekų tvarkymo centras gerina antrinį perdirbimą ir padeda siekti tvaraus atliekų surinkimo

Tvarios, aplinką tausojančios ekonomikos ateities kūrimui iš viso gali būti skirta 150 mlrd. EUR sanglaudos politikos lėšų. Jas papildys kiti ES finansavimo šaltiniai pagal įvairias programas, pavyzdžiui, „Horizontas 2020“, LIFE ir COSME. Be to, šios didelės investicijos pritrauks privačiojo sektoriaus lėšų ir žinių.

Geresnis atliekų tvarkymas

Iš minėtų lėšų 5,5 mlrd. EUR yra skirta atliekų tvarkymo gerinimui visoje Europoje. Tokiu būdu siekiama sukurti skirtingų atliekų tvarkymo galimybių, didžiausią dėmesį skiriant atliekų prevencijai, pakartotiniam naudojimui ir perdirbimui. Finansavimas taip pat skiriamas atliekų valymo infrastruktūros gerinimui mažiau išsivysčiusiuose ES regionuose. Iš viso šios investicijos turėtų kasmet sukurti papildomų 5,9 mln. tonų atliekų perdirbimo pajėgumų.

Pagrindinis žiedinės ekonomikos principas yra kuo geriau išnaudoti susidariusias atliekas. 2,3 mlrd. EUR sanglaudos politika skiria investicijoms į aplinką tausojančius gamybos procesus ir MVJ pagalbai, kaip veiksmingiau išnaudoti išteklius. Parama taip pat teikiama ilgaamžiškesnių ir lengvai pataisomų ar perdirbamų gaminių plėtojimui. Be to, rinkai pristatomi produktai, pagaminti iš perdirbtų ir pataisytų medžiagų. Sanglaudos politikos parama bus skirta ir tęstinėms inovacijoms augančioje antrinio panaudojimo srityje.

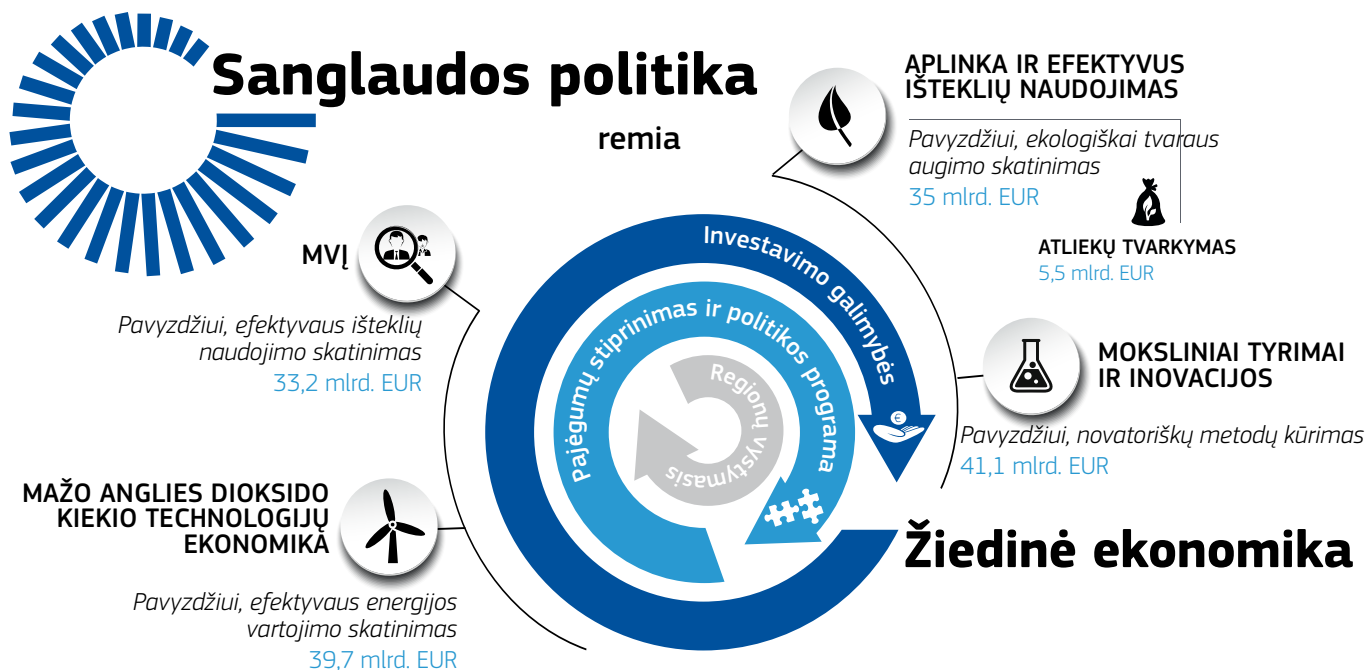
SLOVĖNIJA SKATINA TVARUMĄ

Slovėnijos sostinė Ljubljana tvirtai įsipareigojo laikytis tvarios atliekų tvarkymo praktikos. Tai yra sveikintinos pastangos, kurios padėjo miestui gauti Europos Komisijos 2016 m. Europos žaliosios sostinės titulą. Nuo prisijungimo prie ES miestas 59 % sumažino į sąvartyną siunčiamų šiukšlių kiekį ir investavo į atliekų prevencijos bei pakartotinio naudojimo strategijas. Šiuo metu čia susidarančių atliekų kiekis yra 41 % mažesnis už Europos vidurkį. Prie šios sėkmės reikšmingai prisidėjo Ljublijanos regiono atliekų tvarkymo centras. Modernus įrenginys, aptarnaujantis 37 savivaldybes, rūšiuoja, apdoroja ir valo įvairių rūšių atliekas, gamina elektros energijai ir šildymui naudojamas biogujas.

Finansavimas teikiamas vandens sektoriuje vykdomiems gerinimo darbams – 2014–2020 m. pagal sanglaudos politiką skirta 15 mlrd. EUR. Investicijos gali būti naudojamos pagerinti nuotekų valymą ir padėti bendruomenėms geriau išnaudoti vandenį, pavyzdžiui, išvalytas nuotekas naudoti parkų drėkinimui ir gatvių valymui.

Parama moksliniams tyrimams ir inovacijoms

Visų valstybių narių regionai savo pažangiosios specializacijos strategijose nustato prioritetines sritis, kurios gali padėti pereiti prie žiedinės ekonomikos. Mokslinių tyrimų ir inovacijų prioritetai

priklauso nuo kiekvieno regiono stipriųjų pusių, tačiau tarp jų gali būti bioekonomikos vystymas, sudėtinių medžiagų naudojimo skatinimo priemonės ar gamybos procesų atnaujinimas didinant jų efektyvumą.

Europos Komisija remia regionus, pavyzdžiui, per Pažangiosios specializacijos platformą, kuri teikia profesionalias konsultacijas dėl pažangiajai specializacijai skirtų mokslinių tyrimų ir inovacijų strategijų rengimo bei įgyvendinimo. Platforma taip pat sudaro palankesnes sąlygas regionų bendradarbiavimui žiedinės ekonomikos inovacijų srityje ir specialiose srityse, kaip antai pramonės modernizavimo.

Gerai parengta strategija

Organizacijos, norinčios gauti sanglaudos politikos finansavimą, turi pademonstruoti strateginį požiūrį. Tai reiškia, kad investicijos į atliekas turi būti atliekamos pagal atliekų tvarkymo planus, o nacionalinės ir regionų pažangiosios specializacijos strategijos turi didinti investicijas į inovacijas.

Komisija gali teikti techninę pagalbą, kad padėtų valstybėms narėms, regionams ir miestams rengti bei įgyvendinti tokias strategijas. Pagalba taip pat teikiama vietos ir regionų valdžios institucijoms, siekiant užtikrinti, kad žiedinei ekonomikai nebūtų jokių administracinių kliūčių.

BENDRAS SUPRATIMAS

Judant į priekį sanglaudos politikos parama platformoms ir tinklams padės kurti tvaresnę ekonomiką. Airijoje viena tokia platforma padėjo MVĮ pagerinti atliekų tvarkymo praktiką ir sumažinti pirkimo išlaidas. „SMILE Resource Exchange“ siūlo įmonėms nemokamą paslaugą, skatinančią keistis įvairiais produktais ir taip sutaupyti lėšų, mažinti į sąvartynus verčiamų atliekų kiekį ir kurti naujų verslo galimybių. Siūlyti galima praktiškai bet ką – nuo perteklinių audinių, kurie gali būti naudojami kaip medžiaga vaikų menams, amatams ar švietimui, iki nepageidaujamos apšvietimo įrangos, kuri kitaip būtų atsidūrusi sąvartyne.

KOVA SU ATLIEKOMIS JŪROJE

Kitas „RegioStars“ finalistas, projektas „Žiedinis vandenynas“, siekia rasti alternatyvių būdų, kaip panaudoti nebenaudojamus žvejybos tinklus ir lynus Šiaurės periferijos ir Arkties regione. Tuo tikslu projekto komanda išbando naujus produktus, pagamintus iš tinklų, tarp jų – gelžbetonį, marmurines plyteles ir stogo izoliaciją. Taip pat atliekami bandymai, kaip žvejybos tinklais pašalinti vandenyje esančius teršalus. Tai padėtų sumažinti plastiko atliekų kiekį – kasmet vandenynuose atsiduria 12,7 mln. tonų plastiko atliekų – ir pakartotinai panaudoti nereikalingus produktus.

Žiedinei ekonomikai tinkamoms sąlygoms sukurti gali reikėti ir papildomų veiksmų. Prioritetas turi būti teikiamas tinkamam darbuotojų apmokymui. Privatus finansavimas turėtų papildyti viešąsias investicijas į technologijas, procesus ir infrastruktūrą. Paramos visų pirma reikia MVĮ ir socialinėms įmonėms, kad žiedinėje ekonomikoje jos galėtų klestėti.

Žiedinės ekonomikos poveikį galima didinti stiprinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą. Pavyzdžiui, svarbus vaidmuo turėtų tekti ES finansuojamiems projektams, kurių metu kuriama regionų ir pramonės šakų sinergija, didinamas informuotumas ir skleidžiama geroji praktika.

Be to, žiedinė ekonomika yra ES miestų politikos dalis, todėl miestai kartu su Komisija ir kitais partneriais stengsis spręsti tokius klausimus kaip atliekų tvarkymas, efektyvus išteklių naudojimas ir dalijimosi ekonomika. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

ES žiedinės ekonomikos veiksmų planas: eur-lex.europa.eu/legal-content/LT/TXT/?uri=CELEX:52015DC0614

Žiedinės ekonomikos link: ec.europa.eu/priorities/jobs-growth-investment/circular-economy/index_en.htm

EFEKTYVUS IŠTEKLIŲ PASKIRSTYMAS

Aštuoni partneriai iš šešių šalių susivienijo tam, kad skatintų veiksmingą išteklių naudojimą Vidurio Europoje. Projektas „Presource“ padeda MVĮ optimizuoti savo gamybos procesus ir taip sumažinti atliekų kiekį. Projekto komanda sukūrė priemonę, pavadintą „KEISTI vertę“ („EDIT Value“), kuri pristato įmonėms trijų etapų metodiką, kaip prieš įgyvendinant atitinkamus patobulinimus išanalizuoti savo medžiagų bei energijos naudojimą ir produktų gyvavimo ciklus. „Presource“ taip pat bendrai finansuoja ekologines inovacijas ir neseniai pristatė kompetencijų platformą, skirtą dalytis savo rezultatais visoje Europoje.

BIOEKONOMIKOS VYSTYMAS

Daugiau kaip 100 tyrėjų ir mokslininkų vienijantis centras padeda kaimo regionams, kuriuose yra mažas gyventojų tankumas, sumažinti priklausomybę nuo energijos ir žaliavų. Šiaurės Portugalijoje įsikūręs „Bio-Centre“ kuria naujus produktus ir technologijas, kurie turėtų skatinti žiedinę ekonomiką. Jis yra vienas iš „RegioStars 2016“ apdovanojimų finalistų, pretenduojančių gauti apdovanojimą už geriausią regioninį projektą.

Centras jau dabar yra itin sėkmingas – jis sukūrė daugiau kaip 20 MTTP projektų ir įsteigė šešis startuolius. „BioCentre“ specialistai dirba įvairiose srityse ir sukūrė daugybę modernių taikomųjų programų. Pavyzdžiui, naftos pakaitalams gaminti kuriami biologinio perdirbimo įrenginiai. Įgyvendinant vieną iš projektų buvo sugalvota, kaip pakartotinai panaudoti sūrinės nuotekas, o kito projekto metu tiriama, kaip biomasės pelėnus panaudoti nualinto dirvožemio atgaivinimui.

„Savais žodžiais“ – tai žurnalo „Panorama“ skiltis, kurioje savo planais 2014–2020 m. laikotarpiui dalijasi vietas, nacionalinio ir Europos lygmens suinteresuotieji subjektai.

„Panorama“ laukia atsiliepimų Jūsų gimtąja kalba. Juos galėsime skelbti būsimuose leidimuose: susisiekite su mumis dėl tolesnės informacijos apie Jūsų atsiliepimo pateikimo terminus ir rekomendacijas. regio-panorama@ec.europa.eu

ES STRUKTŪRINIAI FONDAI DUODA REZULTATŲ – JEI TIK VEIKIA INOVACIJŲ SISTEMA!

^ Oulu, Suomija

1995 m. Suomija prisijungė prie Europos Sąjungos ir įgijo teisę naudotis struktūriniais fondais. Šie fondai yra veiksmingai naudojami mūsų inovacijų sistemos dėka, kurios centre yra Oulu universitetas.

Oulu yra antras labiausiai į šiaurę nutolęs Suomijos regionas. Iki XX a. penktojo dešimtmečio regiono pagrindiniai pajamų šaltiniai buvo žemės ūkis, miškininkystė ir su tuo susijusios pramonės šakos. Po Antrojo pasaulinio karo prasidėjo stiprus industrializacijos laikotarpis: buvo statomos naujos hidroelektrinės, regione atsirado metalo pramonė, sukurta veiksmingų miškų naudojimo metodų. Pats svarbiausias sprendimas buvo priimtas 1958 m., kai buvo įsteigtas Oulu universitetas. Jo vaidmuo įvairinant ekonomines struktūras, tobulinant kompetencijos lygį ir veikiant kaip inovacijų inkubatoriui tapo tikra sėkmės istorija.

Belaidės duomenų perdavimo sistemos yra pagrindinis sektorius Oulu informacinių ir ryšių technologijų (IRT) pramonėje.

Inovacijų sistema esamoje IRT aplinkoje yra ir liks pažangi. Struktūriniai fondai parėmė šioje srityje nustatytas išankstines sąlygas, kurias inicijavo Oulu universitetas, Suomijos techninių tyrimų centras VTT ir Oulu taikomųjų mokslų universitetas. Atliekant mokslinius tyrimus dėmesys sutelkiamas į penktosios kartos duomenų perdavimą ir užtikrinama, kad mūsų įmonės ir toliau pirmautų IRT plėtros srityje.

Šios trys institucijos sukūrė technologiją, kurią taikant galima gaminti spausdintas mikroschemas. Taip regione atsirado nauja ir inovatyvi pramonės šaka, įsteigta keletas startuolių. Struktūrinių fondų teikiama nuolatinė parama turėjo akivaizdų ir konkretų poveikį.

Oulu regionas yra geografiškai didelis. Svarbi pramonės veikla vykdoma už regiono sostinės Oulu ribų. Oulu pietinis institutas – Oulu universiteto skyrius – atlieka didelio stiprumo metalų ir jų taikymo metalinėse konstrukcijose tyrimus. Šio projekto metu yra renkama informacija apie didelio stiprumo metalų tinkamumą inžinerijos darbams ir jų produktams. Naudojant šiuos metalus galima pagaminti lengvesnes metalines dalis, o tai paprastai padidina energijos vartojimo efektyvumą.

Mūsų regione taip pat palyginti stipri medžio gaminių pramonė. Oulu universitetui padedant Pudasjarvi miestas pradėjo rąstų naudojimo moderniuose miestuose projektą. Juo siekiama plėsti rąstų naudojimo galimybes, nes mediena yra ekologinis ir atsinaujinantis gamtos išteklius.

Svarbiausias veiksnys, užtikrinantis veiksmingą struktūrinių fondų naudojimą, yra regiono inovacijų sistema. Tai yra įmanoma dėl Oulu universiteto, regiono taikomųjų mokslų universitetų, Suomijos techninių tyrimų centro VTT, aktyvios verslo aplinkos ir savivaldybių plėtros organizacijų. Be šio plėtros

organizacijų tinklo būtų sudėtinga veiksmingai naudoti struktūrinius fondus. ■

HEIKKI OJALA

*Regionų vystymosi vadovas,
Oulu regiono taryba, Suomija*

ESI FONDŲ PRIDĖTINĖ VERTĖ PORTUGALIJOJE

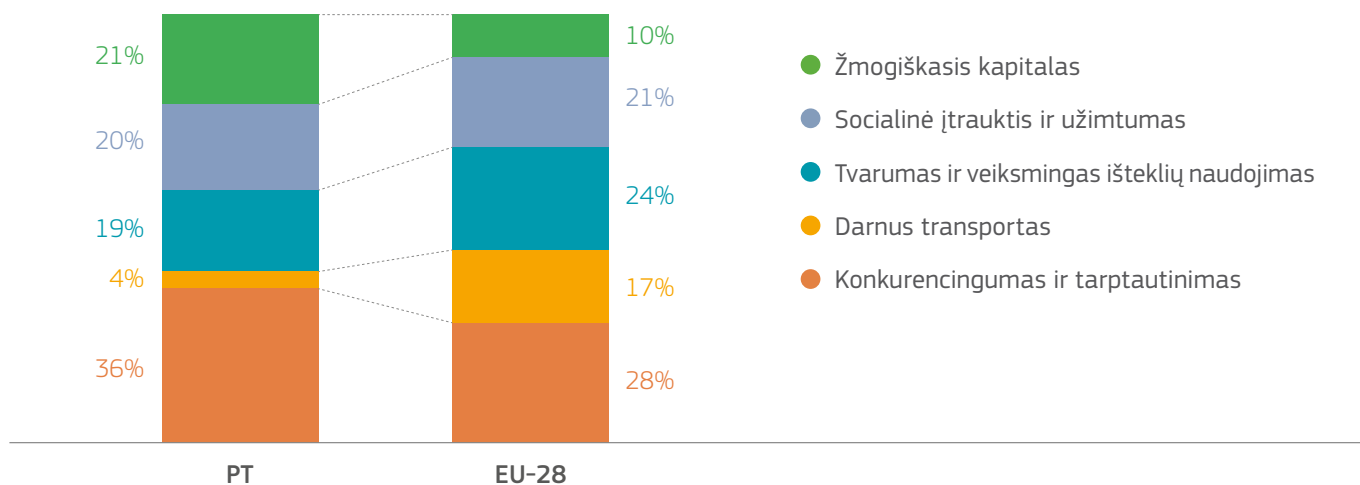
^ *Lisabona, Portugalija*

Europos struktūriniams ir investicijų (ESI) fondams tenka svarbus vaidmuo Portugalijoje, kur skatinami moksliniai tyrimai, inovacijos, verslumas ir įgūdžių tobulinimas, taip siekiant panaikinti kvalifikacijos spragas ir padidinti užimtumą. Portugalijos partnerystės sutartyje „Portugalija 2020“ pagrindinis dėmesys ir toliau bus skiriamas kovai su struktūriniais suvaržymais, atsižvelgiant į sanglaudos politikos pridėtinę vertę Europos mastu.

Lisabonos sutartimi įvedus teritorinės sanglaudos sąvoką, sanglaudos politika pagal ES politinę darbotvarkę daugiau dėmesio skyrė tvarumui ir teritorinei analizei. Šiame kontekste ESI fondų vaidmuo yra ypač svarbus. Neseniai įvykusi ekonomikos krizė atnešė naujų iššūkių, susijusių su valdymu, veiksmingu išteklių naudojimu ir politikos veiksmingumu. Tai rodo sugrįžimą prie ES politikos pridėtinės vertės Europoje.

SANGLAUDOS POLITIKOS PRIORITETAI 2014–2020 M. PORTUGALIJOJE PALYGINTI SU 28 ES VALSTYBĖMIS NARĖMIS

Tarp Portugalijos prioritetinių investavimo sričių 2014–2020 m. laikotarpiu yra konkurencingumo didinimas remiant pardavimui skirtų prekių ir paslaugų gamybą, užimtumo, visų pirma jaunimo, skatinimas, įgūdžių ir kvalifikacijų tobulinimas, skurdo mažinimas, viešojo administravimo modernizavimas ir efektyvaus energijos vartojimo bei aplinkos apsaugos praktikos rėmimas.

Šiuo atžvilgiu inovacijos ir kvalifikacija dirbantiems gyventojams yra ypač svarbu, siekiant panaikinti Portugalijos konkurencingumo apribojimus. Taigi, kaip ir ankstesniais finansavimo laikotarpiais, tai yra prioritetinės finansavimo intervencijos sritys. 2014–2020 m. laikotarpiu 57 % visų sanglaudos lėšų buvo skirta konkurencingumui (36 %) ir žmogiškajam kapitalui (21 %), palyginti su 37 % 28 ES valstybėse narėse (atitinkamai 27 % ir 10 %).

Konkurencingumo skatinimui ir kovai su nedarbu reikia aukštesnio švietimo ir mokymo lygio, taip pat įgūdžių ir kompetencijų, atitinkančių darbo rinkos poreikius. Todėl skirstant ES1 fondus mokyklos nebaigusiu asmenų skaičiaus (daugiau kaip 40 % 2000 m.) mažinimas buvo viena iš prioritetinių sričių.

Europos fondų naudojimas profesinio mokymo srityje, visų pirma skatinant profesinį išsilavinimą ir dvigubo sertifikavimo metodus mokykloje, ypač tarp nepalankioje padėtyje esančių vaikų, kartu su švietimo infrastruktūros tobulinimu prisidėjo prie žymaus šio skaičiaus sumažinimo iki 14 % 2015 m. (11 % 28 ES valstybėse narėse), kaip tai numatyta strategijos „Europa 2020“ strateginiuose tiksluose.

Kitas iššūkis yra skatinti mokslinius tyrimus, inovacijas ir žinių perdavimą, nes tai svarbu darbo vietų ir ekonominės vertės kūrimui. Pagal 2016 m. Europos inovacijų diegimo rezultatų suvestinę Portugalija yra „vidutiniška novatorė“, nes jos rezultatai

atsilieka nuo ES vidurkio dėl nepakankamo koordinavimo tarp įmonių ir MTTP subjektų, žemo patentavimo lygio ir prasto įgūdžių įsisavinimo. Tačiau 2008–2015 m. laikotarpiu šalies rezultatai pagerėjo ir pasiekė Europos vidurkį „novatorių“, „atvirų, aukštos kokybės ir patrauklių mokslinių tyrimų sistemų“ ir „finansų ir paramos“ srityse. „Žmogiškojo kapitalo“ srityje Portugalijos rezultatai yra geresni nei ES vidurkis, o MTTP išlaidos 2014 m. išaugo iki 1,3 % BVP (2 % 28 ES valstybėse narėse).

Šiems pasiekimams didelės reikšmės turėjo struktūriniai fondai. Partnerystės sutartyje „Portugalija 2020“ taip pat daugiau dėmesio skiriama MTTP skatinimo priemonėms ir žinių perdavimui verslo sektoriui, siekiant didinti konkurencingumą ir pridėtinę vertę, tuo pat metu stiprinant Portugalijos ekonomikos orientaciją į pardavimą.

Sanglaudos politikos tolesnis įgyvendinimas inovacijų, švietimo ir dirbančių gyventojų mokymo srityse demonstruoja jos pridėtinę vertę Europos matu skatinant augimą ir darbo vietų kūrimą Portugalijoje. Tai padeda stiprinti bendrąją rinką ir turi teigiamą poveikį kitų ES regionų bei teritorijų ekonomikai.

Sanglaudos politikos pritaikymas įvairiems poreikiams ir galimybėms visose ES teritorijose (pagal subsidarumo principą ir vietos poreikius) kartu su daugiapakopio valdymo modeliu, kuris pagrįstas partnerystės principu, taip pat užtikrina, kad ši ES politikos sritis būtų viena geriausiai matomų kalbant apie visų Europos teritorijų ir jų gyventojų integracijos rezultatus. ■

DUARTE RODRIGUES

Sanglaudos ir plėtros agentūros tarybos vicepirmininkas, Portugalija

FOSTER¹: PALANKESNĖS GALIMYBĖS GAUTI FINANSAVIMĄ VISOMS REGIONO ĮMONĖMS

^ Karkasonas, Prancūzija

Įgyvendinant ES sanglaudos politiką Oksitanijos ir Pirėnų–Viduržemio jūros regionas pirmasis Europoje pradėjo dirbti su Europos investicijų fondu (EIF) diegiant priemones, kurios skirtos visoms regiono labai mažoms įmonėms (LMĮ) ir mažosioms bei vidutinėms įmonėms (MVĮ) visuose ekonomikos sektoriuose.

Langedoko Rusijono Pietų Pirėnų regionas, atsakingas už teritorijai skirtas didelės ES lėšų dalies valdymą, vadovaudamasis 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų fondų rekomendacijomis, ėmėsi užtikrinti finansavimą LMĮ ir MVĮ. Šio tikslo siekiama sutelkiant viešąsias lėšas (regiono ir Europos), kad būtų atsvertos privačios investicijos iš bankų ir investuotojų, o regiono įmonės galėtų kurti ir remti savo plėtros projektus.

2008 m. pirmą kartą panaudotas šio tipo investicinis fondas, žinomas kaip JEREMIE, užtikrinant 15 mln. EUR iš regiono biudžeto ir 15 mln. EUR iš Europos regioninės plėtros fondo, skirtų 1370 LMĮ ir MVĮ, kuriose buvo 15 000 darbo vietų, o apyvarta siekė 172 mln. EUR (prilygsta 5,8 x svertui).

Po šios sėkmės, 2015 m. pabaigoje Langedoko Rusijono Pietų Pirėnų regionas pratęsė šią iniciatyvą kartu su ES kurdamas antrą intervencijos fondą FOSTER TPE-PME. Jo vertė siekė 52 mln. EUR, iš kurių 20,35 mln. EUR skyrė regionas, o likusią dalį – ES (22,2 mln. EUR iš ERPF ir 9,45 mln. EUR iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai). Ir šį kartą buvo bendradarbiaujama su EIF.

Pagrindinis tikslas buvo skirti 214 mln. EUR maždaug 2400 regiono įmonių ir projektų vadovų, tokiu būdu pasiekiant daugiau įmonių, visų pirma labai mažų įmonių (iki 10 darbuotojų). Iniciatyva taip pat

^ „Compufirst“, ES fondo JEREMIE naudos gavėjas

¹ FOSTER: FOnDs de SouTien des Entreprises Régionales (Regionális vállalatok támogatási alapja)

buvo pritaikyta žemės ūkio, miškininkystės ir žemės ūkio maisto produktų įmonėms. Manoma, jog šis finansavimas 3–5 kartus viršys viešąjį įnašą.

Finansų tarpininkai, kurie įgyvendins FOSTER TPE-PME, bus atrinkti skelbiant keturis kvietimus pareikšti susidomėjimą, kurių pirmasis buvo skelbiamas 2016 m. liepos mėn. (http://www.eif.org/what_we_do/resources/foster/index.htm). Pareiškėjai turi iki 2016 m. rugsėjo 30 d. atsilipti į kurią nors iš keturių planuojamų priemonių:

- pasidalytos rizikos paskolos: 3,5 mln. EUR, skirti remti novatoriškų įmonių steigimą ir plėtrą;
- bendrasis investavimas į rizikos ir plėtros kapitalą: 15 mln. EUR, skirti stiprinti nuosavo kapitalo finansavimą MVĮ, kurių didelis plėtros potencialas;

- banko garantijos: 20 mln. EUR paskoloms, kurios gali būti iki 25 000 EUR, visų pirma besikuriančioms įmonėms ir MVĮ, kurių regione yra labai daug;
- banko garantijos galutiniams naudos gavėjams žemės ūkio sektoriuje: 15 mln. EUR. ■

CAROLE DELGA

Langedoko Rusijono Pietų Pirėnų regiono vadovė, Prancūzija

STOKHOLMO REGIONAS INVESTUOJA Į TVARIĄ MIESTŲ PLĖTRĄ

^ Stokholmas, Švedija

Stokholmo regionas yra sparčiausiai augantis metropolinis ir sostinės regionas Europoje. Per pastarąjį dešimtmetį apskrities gyventojų skaičius kasmet didėjo po 35 000–40 000 žmonių.

Augančio gyventojų skaičiaus poreikiams patenkinti kasmet Stokholmo regione reikia pastatyti 16 000 naujų namų. Šis iššūkis vertinamas kaip galimybė skatinti tvarią miestų plėtrą. Tuo tikslu regionas naudoja struktūrinius fon-

dus ir investuoja į ekologišką, sveiką, pažangų, patrauklų ir integracinį miestą.

Regionas neseniai nusprendė investuoti 120 mln. SEK į du plėtros projektus, skirtus stiprinti tvarią namų statybą: „Grön BoStad Stockholm“ ir „Sverige bygger nytt“. Šie du projektai, kurių pusę finansuoja Europos regioninės plėtros fondas ir Europos socialinis fondas, susiję su tvarios miestų plėtros pagrindiniais elementais. Stokholmo regionas siekia pasinaudoti aplinkosaugos technologijų įmonių praktine patirtimi

ir skatinti inovacijas bei tvarų augimą. Be to, manoma, kad neseniai atvykę imigrantai ir nevietiniai gyventojai yra ta potenciali darbo jėga, kuria turėtų pasinaudoti augantis statybos sektorius.

Įgyvendinant projektą „Grön BoStad Stockholm“, be kita ko, dalyvauja ir Karališkasis technologijos institutas, kuris kurs tyrimų vietas inovacijoms aplinkosaugos technologijų įmonėse. Taip siekiama sukurti galimybių vystyti ir įgyvendinant statybų projektus Stokholmo apskrities savivaldybėse naudoti naujas efektyviai energiją vartojančias ir mažo anglies dioksido kiekio technologijas. Bus siekiama įtraukti ir stiprinti aplinkosaugos technologijų sektorių, taip pat sudominti klientus, kaip antai savivaldybes, rajono administraciją, nuosavybės savininkus ir pan., padėti didinti informuotumą šioje vietovėje.

Įgyvendinant projektą „Sverige bygger nytt“, Švedijos valstybinė užimtumo tarnyba kartu su keletu savivaldybių, rajono administracijų, pramonės asociacijų ir profesinių sąjungų pasinaudos neseniai atvykusių imigrantų ir nevietinių gyventojų kompetencijomis, kad paskatintų didesnį įdarbinimą, sustiprintų įgūdžių ugdymą ir padidintų atitikimą poreikiams statybos sektoriuje. Darbas su pagrindinėmis vertybėmis, įgūdžių pripažinimas, kalbos mokymas ir mokymasis darbo vietoje bus stiprinami ir geriau pritaikomi toms darbo vietoms statybos sektoriuje, kuriose trūksta darbuotojų.

Plėtros projektais akcentuojamas Stokholmo regiono noras, kad Europos struktūriniai ir investicijų fondai prisidėtų prie nuoseklių strateginių iniciatyvų. To gali būti siekiama sutelkiant išteklius, daugiausiai dėmesio skiriant verslui ir darbui, sukuriant sinergiją per fondus ir panaudojant „Stokholmo modelį“ – naują modelį, skirtą finansavimo įgyvendinimui.

Šis naujas valdymo modelis reiškia, kad sanglaudos politika yra dar labiau susijusi su bendra regiono augimo politika ir jos ištekliais apskrityje. Ji prisideda prie didesnės regiono veikėjų sąveikos ir paramos sukuriant nuoseklias strategines iniciatyvas, kur jie imtųsi ne tik iniciatyvos, bet ir atsakomybės už savo veiksmus. Tokiu būdu Stokholmo regionas galės pradėti ir įgyvendinti didelius ir svarbius projektus, nors struktūrinių fondų biudžetas regione yra vienas mažiausių Europoje. ■

JONAS ÖRTQUIST

Sekretoriato vadovas, Partnerystė dėl struktūrinių fondų, Stokholmo apskritis, Švedija

SUSTABDYTA AKIMIRKA

Šių metų birželio mėn. Valstybinė plėtros ir Europos sanglaudos politikos įstaiga visoje Slovėnijoje organizavo projektą „ES projektas, mano projektas 2016“. Panorama nuotraukose užfiksavo keletą iš 5 000 projektų, kurias Slovėnija, pasinaudojusi 4,4 mlrd. EUR finansavimu, įgyvendino nuo 2004 m.

Šie projektai, kurių šūkis – „Investuokime į savo ateitį“, padėjo pagerinti piliečių gyvenimo sąlygas ir sumažino skirtumą tarp regionų, paskatino naujoves ir konkurencingumą, padidino Slovėnijos pridėtinę vertę verslo sektoriuje, apsaugojo vandens išteklius bei kultūros paveldą ir išnaudojo tarpvalstybinį verslumo potencialą.

08

PANORAMA / AUTUMN 2016 / NR. 58

13

09

14

10

11

12

- 01 Liublianos universiteto Biotechnologijų fakulteto Medienos mokslo ir technologijų katedra
- 02 Pirmenybė tvariam turizmui pasienio regionų kaimo vietovėse
- 03 Socialiai atsakingo požiūrio į ekologiškus produktus ir paslaugas skatinimas
- 04 Inovatyvios, skaitmeninio modeliavimo aplinkos kūrimas
- 05 Pragersko-HODOŠ geležinkelio linijos modernizavimas
- 06 Ekologinio ir socialinio ūkio puoselėjimas
- 07 Atnaujintas kultūros centras HOME PLANT su skaitmeniniu kino teatru
- 08 Energijos rekonstrukcijos planas Rajka Hrastnik pradinėje mokykloje
- 09 CUL-ENERGY 4 KIDS – tvarios energijos koncepcija žaidimo aikštelėse
- 10 Investavimas į Mariboro oro uosto infrastruktūrą
- 11 Škofja Loka Poljanska žiedinis kelias viduramžių mieste
- 12 Biologinės įvairovės išsaugojimas Kolpos pasienio regione
- 13 Dominikonų vienuolyno renovacija Ptujaus mieste
- 14 Naujas nuotekų valymo įrenginys tiekia geriamąjį vandenį Šaleška slėniui

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://www.eu-skladi.si/sl/aktualno/izbrani-projekti>

Konferencija „PAŽANGŪS REGIONAI“

INVESTICIJŲ Į PAŽANGIAJĄ SPECIALIZACIJĄ SKATINIMAS PRIORITETINĖSE EUROPOS AUGIMO SRITYSE

2016 m. birželio 1–2 d. Briuselyje įvyko konferencija „PAŽANGŪS REGIONAI“, kurią organizavo Komisijos narė Corina Crețu ir jos Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato tarnybos. Ji surengta po 2013 m. vykusio svarbaus renginio „Regionai – naujo augimo su pažangiaja specializacija variklis. Suderintos strategijos bendriems tikslams“.

^ Konferencijos metu vyko paroda, kurioje regionai galėjo pristatyti savo RIS3 sritis ir ieškoti partnerių, su kuriais galėtų kurti naujus vertės tinklus

PAGRINDINĖS POLITIKOS GAIRĖS

1. Mes įgyvendiname pažangiosios specializacijos strategijas bendradarbiaudami su daugiau kaip 120 regionų ir (arba) šalių. Moksliniais tyrimais, inovacijomis ir jų ryšiais su verslu skatiname regionų vystymąsi, kuris yra paremtas regionų stiprybėmis ir tarpusavio bendradarbiavimu.
2. Investicijos į pažangiąją specializaciją taip pat prisideda prie Europos investicijų plano įgyvendinimo. Europos struktūriniai ir investicijų (ESI) fondai ir Europos strateginių investicijų fondas (ESIF) drauge remia viešąsias ir privačiąsias investicijas į šias prioritetines sritis.
3. Teminės pažangiosios specializacijos platformos padeda įsipareigojusiems regionams susivienyti ir derinti savo investicijas į pažangiosios specializacijos prioritetines sritis. Pavyzdžiui, jos kartu dirba su projektų bazėmis ir klasterių partnerystės projektais, kuriais siekiama sustiprinti regionų pastangas Europos lygmeniu, keičiasi gera praktika ir teikia techninę paramą.

Europos Komisijos pirmininko pavaduotojas Jyrki Katainen, Komisijos nariai Elżbieta Bieńkowska ir Tibor Navracsics ir generalinių direktoratų vadovai Walter Deffaa ir Robert-Jan Smits kartu su geriausiais pažangiosios specializacijos ekspertais dalyvavo renginyje, kuriame didžiausias dėmesys buvo skirtas naujoviškoms regionų strategijoms, ES regionų bendradarbiavimui ir kaip jie galėtų padėti didinti Europos ekonomikos augimą bei konkurencingumą.

Konferencijos tikslas buvo:

- pristatyti pasiekimus ir naujausius darbus;
  - aptarti, kaip geriausia paspartinti pažangiosios specializacijos strategijų įgyvendinimą;
  - numatyti konkrečią paramą būsimam bendram darbui.
- Be to, pristatytos teminės pažangiosios specializacijos platformos, skirtos energetikai, žemės ūkio produktams ir pramonės modernizavimui.

Programą sudarė trys dalys:

- naujausių regionų pažangiosios specializacijos pokyčių aptarimas, kuriame dalyvavo ir praktinius pavyzdžius pristatė ekspertai iš Pamario (Lenkija), Andalūzijos (Ispanija), Provanso-Alpių-Žydrojo Kranto (Prancūzija) ir Tamperės (Suomija);

➤ *Europos Komisijos pirmininko pavaduotojas Jyrki Katainen pristatė, kaip kiekvienas Europos regionas gali specializuotis pažangiose srityse ir įgyti kompetencijos investuodamas į prioritetines sritis pagal savo pažangiosios specializacijos strategijas*

- interaktyvi sesija, kurios metu buvo nustatytos konkrečios bendradarbiavimo sritys naujose energetikos, žemės ūkio produktų ir pramonės modernizavimo pažangiosios specializacijos platformose. Pagrindinis jų tikslas – bendrai investuoti į šias sritis. Šią idėją įkvėpė „Vanguard“ iniciatyva, ES regionų grupė, siekianti kurti pasaulinės klasės klasterius ir klasterių tinklus, visų pirma pasitelkdama bandomuosius ir bendrus parodomuosius pavyzdžius (<http://www.s3vanguardinitiative.eu/>);
- dalyvių ir Komisijos narių aukšto lygio politinė diskusija.

PASIŽYMĖKITE ARTĖJANČIŲ PAŽANGIOSIOS SPECIALIZACIJOS RENGINIŲ DATAS

- Rugsėjo 28–30 d.: pirmoji pažangiosios specializacijos ir teritorinio vystymosi konferencija SMARTER, Sevilija (ES)
- Spalio 10–13 d.: Europos regionų ir miestų savaitė, Briuselis (BE)
- Lapkričio 3–4 d.: metinis ES strategijos dėl Dunojaus regiono forumas: „Novatoriški srautai: vanduo, žinios ir inovacijos Dunojaus regione“, Bratislava (SK)
- Lapkričio 8–9 d.: metinis ES Baltijos jūros regiono forumas: „Vienas regionas, viena ateitis. 2030 m. vizija“, Stokholmas (SE)
- Lapkričio 16–17 d.: „Pramonės modernizavimas – tolesni veiksmai“, Barselona (ES)
- Lapkričio 30–gruodžio 2 d.: Europos klasterių konferencija, Briuselis (BE)
- 2017 m.: Europos pažangiosios specializacijos konferencija.

Pagrindinis konferencijos akcentas buvo Europos Komisijos pirmininko pavaduotojo **Jyrki Katainen** kalba, kurioje jis pabrėžė pažangiosios specializacijos strategijų ir Europos investicijų plano ryšį: „Būtent tokia yra šiandien pristatomų teminių pažangiosios specializacijos platformų esmė. Tai yra investicinių projektų bazės, kurios pritraukia susijusius pažangiosios specializacijos veikėjus: investuotojus, verslininkus ir novatorius.“

Už vidaus rinką, pramonę, verslumą ir MVĮ atsakinga Komisijos narė **Elżbieta Bieńkowska** pristatė pramonės modernizavimo pažangiąją specializacijos platformą. Tai yra bendra iniciatyva su už regioninę politiką atsakinga Komisijos nare Corina Crețu. Ši platforma padės Europos regio-

nams užmegzti ryšius su verslo ir mokslo bendruomenėmis, kurios dirba su pramonės modernizavimu susijusiose srityse, kaip antai didelio poveikio technologijų, paslaugų naujovių ir efektyvaus išteklių naudojimo.

Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato vadovas **Walter Deffaa** pabrėžė, kad pažangiosios strategijos yra raktas į XXI a. ES augimą. Tokios strategijos naudoja „su verslumu susijusios paieškos procesą“, kuris padeda tyrėjams, įmonėms, pilietinei visuomenei ir skirtingoms viešojo sektoriaus sritims kartu planuoti, kaip regionui ar valstybei geriausia išnaudoti savo potencialą bei žinias ir kaip komercializuoti savo sėkmingas inovacijas.

Be to, kartu su Kolumbijos teisės universiteto (JAV) teisės ir socialinių mokslų profesoriumi **Charles Sabel** ir Europos ekspertu Lotynų Amerikos augimo galimybių klausimais **Jaime del Castillo** dalyviai nagrinėjo tarptautinę pažangiosios specializacijos patirtį. Profesorius Ch. Sabel pristatė atvirą valdymo uždavinių, su kuriais susiduria pažangioji specializacija, analizę, akcentuodamas problemų nustatymo ir sprendimo stebėseną, klaidų taisymą ir prisitaikymą prie besikeičiančios aplinkos įgyvendinant projektus bei programas.

Konferencija buvo baigta **Walter Deffaa** ir **Robert-Jan Smits** pristatytais išvadomis. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

Marek Przeor, pažangaus augimo komandos vadovas, Kompetencijų centras, Pažangus ir tvarus augimas, Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas: Marek.Przeor@ec.europa.eu
http://ec.europa.eu/regional_policy/en/conferences/smart-regions/
<http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/>

Apulija – auganti traukos vieta

Apulija yra vienas iš penkių mažiau išsivysčiusių Italijos regionų, kuris praityje jau pasinaudojo sanglaudos politikos finansavimu ir planuoja toliau juo naudotis 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.

PRAMONĖS POLITIKA APULIJOJE NAUDOJANT ES LĖŠAS

Verslo sistemos konkurencingumo rėmimas vaidina esminį vaidmenį didinant regiono ekonominę plėtrą ir gyvenimo kokybę. Tai ypač svarbu produktyvumo sistemos atkūrimui ir investicijoms į inovacijas bei rinkų atvėrimą, be kita ko, naudojant integruotas investicijas, kurios pagrįstos pramonės tyrimais ir viešojo bei privačiojo sektorių partnerystė.

Sėkmingi rezultatai lėmė tolesnius pokyčius ir pramonės politikos įgalinimą naujam 2014–2020 m. ES finansavimo ciklui. Apulijos regiono pramonės politika visų pirma skirta kurti paskatas investicijoms ir skatinti galimybes gauti paskolą.

Viena vertus, buvo pristatytos programų sutartys ir integruotos pagalbos programos kartu su parama labai mažoms ir mažoms įmonėms turizmo sektoriuje, kad jos galėtų vykdyti pradines investicijas. Tarp kitų paskatų yra parama pradedančiosioms labai mažoms įmonėms, kurias įsteigė palankių sąlygų neturintys asmenys, inovacijas vykdančioms įmonėms (naujoms ir esamoms), vietos žiniasklaidos MVĮ investicijoms ir investicijoms gamybinėse priemiesčių teritorijose.

Kita vertus, parama buvo įgyvendinta garantijų, priešpriešinių garantijų ir bendrų garantijų, skirtų MVĮ, forma.

Apskritai parama padėjo pasiekti šių rezultatų:

- ›finansavimą gavo daugiau kaip 11 000 įmonių;
- ›skirta daugiau kaip 1 mlrd. EUR valstybės pagalbos;
- ›atlikta apie 4 mlrd. EUR finansuojamų investicijų;
- ›užtikrinta daugiau kaip 27 000 operatyvinių darbo vienetų.

Pirmaisiais 2014–2020 m. programos įgyvendinimo metais (iki 2016 m. liepos mėn.) vykdomos iniciatyvos padėjo pasiekti šių rezultatų:

- ›pateiktos paraiškos dėl 2 056 iniciatyvų;
- ›investuota daugiau kaip 1,1 mlrd. EUR;
- ›kreiptasi dėl pagalbos už daugiau kaip 418 mln. EUR;
- ›užtikrinta daugiau kaip 32 000 operatyvinių darbo vienetų.

Apulija yra vienas patraukliausių Italijos regionų pramonės investicijoms. Paraiškas taip pat teikia užsienio grupės iš Vokietijos, JAV ir Indijos, kurios sudaro daugiau kaip pusę visų programos sutarčių vertės. Pramonės projektus įgyvendina ir Italijos daugiašalės įmonės.

ES finansavimo dėka, regiono pramonės politikoje taip pat numatomos intervencijos, skirtos remti žmogiškąjį kapitalą ir gamybinių gyvenviečių teritorijų perklasifikavimą.

Apulijos regionas tęsiasi 400 kilometrų nuo šiaurės į pietus, išilgai Italijos „bato kulno“. Tai tarsi magnetas turistams, pigiais skrydžiais plūstantiems į regione esančius Bario ir Brindisi oro uostus, norintiems pasimėgauti saule bei jūra ir ištyrinėti vietovę su gražia gamta, turtinga istorija ir architektūra.

Šiame regione sanglaudos politikai tenka svarbus vaidmuo. 2015 m. rugpjūčio mėn. Europos Komisija priėmė Apulijos veiksmų programą, kurios vertė siekia 7,12 mlrd. EUR. Iš šios sumos 3,56 mlrd. EUR skirs Europos regioninės plėtros fondas ir Europos socialinis fondas, tiek pat sudarys bendras nacionalinis finansavimas. Atsižvelgiant į Italijai nustatytus pagrindinius investavimo prioritetus, finansavimas bus skiriamas:

- realiosios ekonomikos skatinimui remiant inovacijoms palankią verslo aplinką, konkurencingumą, MVĮ, MTTP ir skaitmeninę darbotvarkę;
- veiksmingos ir tvarios infrastruktūros diegimui, efektyviam gamtos išteklių ir aplinkos valdymui, geresnėms transporto jungtims ir perėjimui prie mažo anglies dioksido kiekio technologijų ekonomikos;
- socialinių paslaugų ir švietimo gerinimui skatinant socialinę įtrauktį, kovojant su skurdu, siekiant, kad švietimas ir mokymas būtų orientuoti į darbo rinką, ir remiant darbuotojų judumą bei galimybę įsidarbinti.

Priėmus veiksmų programą, už regioninę politiką atsakinga Europos Komisijos narė Corina Crețu sakė: „Nuoširdžiai džiaugiuosi šia ambicinga programa. Ji atvers kelią didelėms investicijoms, kurios sukurs palankią aplinką inovacijoms bei verslumui ir tūkstančius darbo vietų. Ji taip pat padidins regiono patrauklumą ir pagerins jo žmonių gyvenimo kokybę.“

EUSAIR

Apulija taip pat dalyvauja ES strategijoje dėl Adrijos ir Jonijos jūrų regiono, kuri sujungia keturių ES valstybių narių, įskaitant Italiją, ir keturių ES nepriklausančių šalių jūrų, pakrančių ir teritorines dalis. Regionas, kuriame gyvena daugiau kaip 70 mln. žmonių, atlieka svarbų vaidmenį stiprinant Europos geografinį vientisumą glaudžiai bendradarbiaujant tokiose srityse kaip jūrų ekonomikos rėmimas, aplinkos apsauga, transporto ir energijos jungčių gerinimas, tvaraus turizmo skatinimas (žr. *Panorama* Nr. 57).

STARE BENE A SCUOLA = SICUREZZA IN SE STESSI + APPRENDIMENTO MIGLIORE

„DIRITTI A SCUOLA“ – PUKUS SPRENDIMAS

2015 m. „RegioStars“ apdovanojimų ceremonijoje projektas „Diritti a Scuola“ laimėjo integracinio augimo kategorijoje: asmenų, kuriems gresia socialinė atskirtis, integravimas į visuomenę. Projektas buvo pripažintas dėl požiūrio išlaikyti vaikus mokykloje taikant įvairius prevencinius veiksmus, daugiausiai dėmesio skiriant pradinės mokyklos mokiniams ir tiems, kurie baigia pirmus dvejus metus vidurinėje mokykloje. Taip pat prioritetas teikiamas vaikams su negalia ir esantiems nepalankioje padėtyje, visų pirma tose mokyklose, kurių nebaigia daugiausia asmenų.

Įgyvendinant projektą, kurio metu buvo derinamas švietimas ir socialinė rūpyba, buvo teikiamas konsultavimas, rekomendacijos švietimo klausimais ir tarpkultūrinio tarpininkavimo paslaugos. Tai buvo naudinga tiek moksleiviams, tiek jų šeimoms, ir padėjo ženkliai sumažinti mokyklos nebaigusiu moksleivių skaičių. Speciali pagalbos tarnyba teikė konsultavimo ir informacijos paslaugas maždaug trečdaliui moksleivių iš projekte dalyvavusių mokyklų (apie 50 000) ir 10 000 šeimų. Pagalba buvo teikiama visų pirma migrantams moksleiviams ir jų šeimoms socialinės atskirties ir integracijos klausimais.

BENDRA VERTĖ: 140,48 MLN. EUR
ES ĮNAŠAS: 75,23 MLN. EUR

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/italy/tackling-school-drop-out-rates-and-improving-results

Tinkamai išleisti pinigai

Pasak Apulijos regiono administracijos vadovo Michele Emiliano (žr. pokalbį toliau), sanglaudos politikos finansavimas 2007–2013 m. suteikė galimybę regionui kovoti su ekonomikos nuosmukio neigiamu poveikiu ir tapti patrauklesniu bei konkurencingesniu.

Struktūrinės investicijos buvo skirtos daugeliui sektorių, įskaitant aplinką, miestų plėtrą, verslo konkurencingumą, švietimą ir mokymą, taikomuosius mokslinius tyrimus, infrastruktūrą ir įrenginius, gerovės ir sveikatos paslaugas. Pavyzdžiui, daugiau kaip 18 000 įmonių pasinaudojo apie 4 mlrd. EUR, iš kurių maždaug 10 % buvo skirta moksliniams tyrimams. Ši investicija padėjo sukurti apie 70 000 naujų darbo vietų.

Finansavimą gavo daugiau kaip 150 sveikatos sektoriaus projektų, skirtų pagerinti specialistų paslaugų vietinį tinklą, kuris dabar aprūpintas naujausiomis technologijomis. Kalbant apie gerovę, svarbių rezultatų buvo pasiekta vaikų, vyresnio amžiaus žmonių ir priklausomų asmenų priežiūros paslaugų srityje.

Veiksmai, susiję su aplinkos apsauga, apėmė daugiau kaip 300 projektų dirvožemio apsaugos srityje, siekiant užkirsti kelią gamtinio pavojaus rizikai ir ją sušvelninti. Turizmas taip pat sulaukė paskatų, visų pirma dėl daugybės skatinimo ir stiprinimo projektų finansavimo. Įgyvendinta 400 veiksmų, kuriais siekiama apsaugoti ir remti istorinį ir kultūros paveldą, daugiausiai dėmesio skiriant istoriniams teatrams, muziejams ir katedroms.

Švietimo ir mokymo srityje buvo daug pasiekta mažinant mokyklos nebaigusių asmenų skaičių. Prie šio rezultato taip pat prisidėjo projektas „Diritti a scuola“ („Teisės mokykloje“), kuris laimėjo 2015 m. „RegioStars“ apdovanojimą integracinio augimo kategorijoje (žr. informaciją apie projektą). Užimtumo sektoriuje apie 600 000 Apulijos gyventojų dalyvavo mokymo iniciatyvose. Daugiau kaip pusė jų buvo 25 metų amžiaus ir jaunesni.

APULIA ICT LIVING LAB GIVES REAL-LIFE BENEFITS

Apulijos projektas „Living Lab“ suteikė regionui naują požiūrį į kovą su ekonomikos krize ir darnaus vystymosi stiprinimą. Įgyvendinant projektą buvo sukurta technologinių naujovių priemonė, kuri suteikia galimybę vietas įmonėms, ypač MVĮ, atsižvelgti į viešojo sektoriaus poreikius. Žiniomis grįstas tinklaveikos modelis gali sukurti domenams pritaikytą atvirų naujovių aplinką realaus gyvenimo sąlygomis. Kadangi paslaugos ir platformos yra sukurtos kartu su galutiniais naudotojais / vartotojais kasdieninėje aplinkoje, rezultatai galėtų būti tinkami rinkai.

„ICT Living Lab“ išsiaiškino specifinius visuomenės poreikius pagal atsakymus, pateiktus specialioje internetinėje duomenų bazėje, vadinamoje „poreikių katalogu“. Iki 2015 m. šiame kataloge buvo daugiau kaip 400 reikalavimų, o „partnerių kataloge“ – 200 skirtingų subjektų.

**BENDRA VERTĖ:
39,79 MLN. EUR
ES ĮNAŠAS:
22,17 MLN. EUR**

<http://livinglabs.regione.puglia.it/>

Galiausiai, miestų atnaujinimo projektai buvo įgyvendinti 160 regiono savivaldybių, kurios dabar padeda siekti, kad visas regionas dar labiau trauktų turistus. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://www.regione.puglia.it/>

Apulija

Gyventojų skaičius

4 050 803 (2013 m.) arba 6,8 % bendro šalies gyventojų skaičiaus.

Darbo rinka

2013 m. dirbo kiek mažiau nei 46 % visų gyventojų, palyginti su 59,8 % šalies vidurkiu (ES – 68,3 %). Bendras nedarbo lygis siekė 19,8 % (šalyje – 12,2 %, ES – 10,8 %), o jaunimo nedarbo lygis (iki 25 metų amžiaus) – 49,7 % (šalyje – 40,0 %, ES – 23,5 %).

Ekonomika

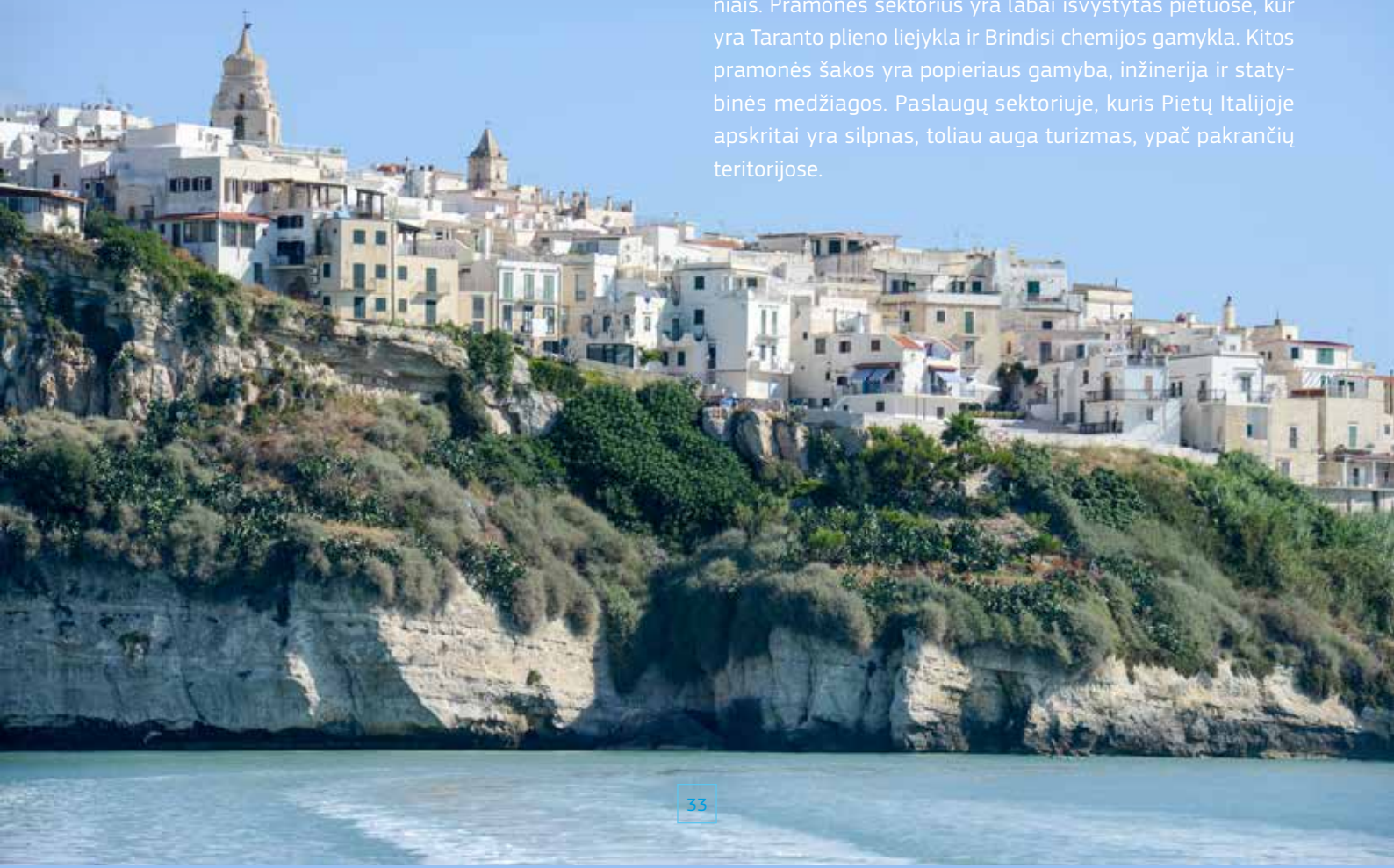
Regiono ekonominė plėtra atsilieka nuo nacionalinės ir ES ekonomikos: 66,8 % vidutinio BVP vienam gyventojui PGS išraiška ES-28, kai produktyvumas yra 94,8 %, palyginti su 110,8 % Italijoje. Pagrindiniai sektoriai yra paslaugos (26,5 % bendrosios pridėtinės vertės, BPV), finansinė ir kita veikla (25,7 %), prekyba ir transportas (22,5 %), pramonė (13,4 %), statyba (8,1 %) ir žemės ūkis (3,7 %).

Pažangiosios specializacijos

Apulija laikoma pačiu dinamiškiausiu regionu Pietų Italijoje. Nors investicijos į mokslinius tyrimus ir technologinę plėtrą nesiekia nacionalinio vidurkio, regiono valdžios institucijos neseniai parėmė keletą iniciatyvų skatindamos inovacijų veiklą regione. Inovacijų politika sutelkia dėmesį į gamybinius ir technologinius rajonus, tinklaveiką tarp mokslinių tyrimų institucijų ir žmogiškojo kapitalo mokymą. Kartu su Emilijos-Romanijos regionu Apulija buvo pirmasis Italijos regionas įgyvendinęs pažangiosios specializacijos strategiją.

Kiti pagrindiniai sektoriai

Žemės ūkis ekonominiu požiūriu Apulijoje yra daug svarbesnis nei likusioje Italijos dalyje. Regionas pirmauja kviečių, alyvuogių aliejaus ir pomidorų eksporto srityje. Avininkystė yra vienintelė svarbi gyvulininkystės šaka. Taip pat teigiama, kad regione pagaunamas žuvų kiekis yra ketvirtas pagal dydį šalyje. Pagrindinės apdirbamosios gamybos specializacijos yra susijusios su maisto produktais, tekstile ir metalo gaminiams. Pramonės sektorius yra labai išvystytas pietuose, kur yra Taranto plieno liejykla ir Brindisi chemijos gamykla. Kitos pramonės šakos yra popieriaus gamyba, inžinerija ir statybinės medžiagos. Paslaugų sektoriuje, kuris Pietų Italijoje apskritai yra silpnas, toliau auga turizmas, ypač pakrančių teritorijose.

APULIJA – DIDELĖS AMBICIJOS, STIPRI PARAMA

Apulijos regiono administracijos vadovas Michele Emiliano, aiškina *Panoramai* sanglaudos politikos svarbą šiame Italijos regione.

Kaip sanglaudos politika gali padėti Apulijai vystytis ekonomiškai? Kokios, jūsų nuomone, yra prioritetinės sritys?

Nors iš pirmiau pateiktų duomenų aišku, kaip ES veiksmas padeda mažinti vidaus ekonomikos augimo spragas, yra daug aspektų, kurie rodo, kad Europa šiuo metu išgyvena sudėtingą laikotarpį dėl ateities. Daugelyje šalių labai reikia glaudesnių ryšių ir didesnio dėmesio kasdieniams klausimams, todėl būtina dėti daugiau pastangų siekiant politinio susivienijimo (svarbus klausimas), taip pat ekonominio ir pinigų susivienijimo. Šiuo atžvilgiu sanglaudos politikos vaidmuo yra dar svarbesnis nei anksčiau.

Kalbėdami apie savo ateitį po 2020 m., negalime pamiršti vietos regionų, kur disbalansas ir trūkumai yra didesni, o dešimtys milijonų piliečių gyvena ypač nepalankiomis ekonominėmis, užimtumo ir socialinėmis sąlygomis dėl priežasčių, kurių jie nekontroliuoja. Svarbiausia priežastis – mažesnės augimo galimybės. Kaip popiežius Pranciškus pabrėžė lankydamasis Europos Parlamente 2014 m., visa Europa turi kovoti su piliečių nepasitikėjimu institucijomis, kurios laikomos atitolusiomis ir nustatančiomis taisykles, kurios visiškai neatspindi gyventojų

jausmų. Didieji idealai, kurie įkvėpė vieną Europą, turi vėl tapti svarbia kasdienių veiksmų dalimi.

Sanglauda, dalijimasis ir piliečių poreikių išklauzymas yra idealai, kurie turi būti vėl skatinami, o ES institucijų techniniai klausimai turi nueiti į antrą planą. Mes turime sieti ateitį su viltimi, pradėdami nuo jauniosios kartos. Turime atkurti pasitikėjimą, jei norime siekti suvienytos, taikios, užjaučiančios, abipusės ir iniciatyvios Europos. Todėl neturėtume pamiršti, ko mokė tokie žmonės kaip Robert Schuman, Jean Monnet, Alcide De Gasperi ir Altiero Spinelli, perteikę vertybes, kuriomis turime remtis su nauja energija ir entuziazmu. Šiandien Apulija yra tvirtai įsipareigojusi stiprinti Europos idealus ir skatinti naują vystymosi politiką gerovės, aplinkos ir ekonomikos srityse. Struktūriniai fondai 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu mums padės siekti šių tikslų visame mūsų regione.

Kokie yra šio naujo požiūrio dėl fondų ir finansinių priemonių apjungimo pliusai ir minusai? Kaip galima užtikrinti konkretumą ir papildomumą?

Ekologiškos ekonomikos galimybių išnaudojimas, darbuotojų ir verslininkų

įgūdžių gerinimas, pažangių kvalifikacijos ir specializacijos strategijų rėmimas, visų pirma kuriant naujas įsidarbinimo galimybes jaunuoliams, didinant socialinę įtrauktį ir kovojant su nauju socialiniu ir ekonominiu skurdu – tai yra pagrindiniai tikslai, kuriems reikalingos vis labiau integruotos priemonės, priemonės, kurios labiau atitinka realius poreikius. Mes pradėdami nuo jau esamų pajėgumų ir patirties. Tai padėjo Apulijai tapti vienu sąžiningiausiai ES lėšas naudojančių regionų ir leis toliau gerinti šių lėšų bei finansų inžinerijos priemonių naudojimą.

Visų pirma teigiamus rezultatus užtikrina investicijos į mažesnes įmones, kai įrangos ir įrengimų išlaidų subsidijos gali būti derinamos su garantijomis, kurias teikia kredito limitų jungtinės garantijos partnerystės (naudojančios valstybės išteklius), suteikiančios palankesnių galimybių gauti paskolą. Kiti teigiami pavyzdžiai yra gamybinių investicijų parama ir darbuotojų profesinio mokymo planų integracija, pagalba jaunesniems žmonėms steigiant naujas įmones (NIDI – Nuove iniziative d'impresa (naujų pradėjančiųjų įmonių iniciatyvos) ir PIN – Pugliesi Innovativi (novatoriški Apulijos gyventojai) ir mažesnėms įmonėms gaunant mikrokreditus (net ir laisvai samdomi specialistai jau gali pasinaudoti pirmąja ir paskutiniąja priemonėmis).

Visiems rūpi klausimas dėl ES fondų naudojimo supaprastinimo. Kaip regionai galėtų prie to prisidėti?

Žinoma, labiau skleisdami žinias apie ES reglamentus. Kai naudos gavėjai neturi pakankamai žinių apie procedūras, įgyvendinimo procesai ir laikotarpiai ilgėja, todėl gali būti nesuderinami su ataskaitų dėl ES lėšų panaudojimo teikimo terminais. Kita vertus, reikia akcentuoti, kad būtinos didesnės pastangos ES lygmenyje siekiant supaprastinti įvairius aspektus, susijusius su valdymu ir kontrole. Jau padaryta didelė pažanga, tačiau dar reikia daug ką nuveikti.

Be to, neturėtume pamiršti, kad supaprastinimo taip pat turi būti siekiama nuosekliu ir integruotu požiūriu į ES teisės aktus ir atskirų valstybių narių priimtus teisės aktus. Tai labai svarbu, kai, pavyzdžiui, įvairios vietos ir nacionalinės administracinės institucijos perkelia direktyvas dėl viešųjų pirkimų ir autorizacijos procedūrų. Pavyzdžiui, Italija neseniai patvirtino naują viešųjų pirkimų konsoliduotą aktą. Tikimės, kad šis aktas padės supaprastinti procedūras ir sutrumpins viešųjų investicijų įgyvendinimo laikotarpį, kuris vis dar yra vienas ilgiausių Europoje.

Kokių rezultatų tikėtės pasibaigus 2014–2020 m. laikotarpiui?

Šio 2014–2020 m. programavimo laikotarpio tikslas yra užtikrinti, kad Apulija taptų dar novatoriškesnė, patrauklesnė ir tvaresnė socialiniu, ekonominiu ir aplinkos atžvilgiu. Norime, kad mūsų vietos regionas galėtų pritraukti stipresnių gamybinių investicijų ir daugiau turistų, pakeldamas gyvenimo lygį tiek gyventojams, tiek lankytojams. Be to,

siekiamo, kad tikslinėmis ir integruotomis paslaugomis gerovės ir aktyvios darbo rinkos politikoje regionas taptų dar įtraukesnis palankių sąlygų neturintiems gyventojams. Tuo tikslu planuojame dideles investicijas į pažangios kvalifikacijos ir specializacijos strategiją, taip pat į ekologiškos ekonomikos stiprinimą ir transporto sistemą, o pirmiausia į įgūdžių gerinimą. Norime, kad mūsų vietos regionas būtų vis patrauklesnis jauniems Apulijos gyventojams ir iš kitur atvykusiems jaunuoliams, nes aukštas gyvenimo lygis yra neatsiejamas nuo kokybiškos universitetų sistemos ir labai dinamiškos bei iniciatyvios įmonių struktūros.

Apulija yra vienas iš Adrijos ir Jonijos jūrų makrostrategijos regionų. Kokie jūsų lūkesčiai šiuo atžvilgiu?

Adrijos ir Jonijos jūrų makrostrategijai kartu su kitomis regiono bendradarbiavimo programomis tenka svarbus vaidmuo kovojant su ES skepticizmu, pradedant nuo bendradarbiavimo sprendžiant su bendrais interesais susijusius klausimus. Vietos suinteresuotiesiems asmenims makroregionai yra palanki aplinka tiesiogiai dalyvauti priimant jiems aktualiausius sprendimus viršregi-

oniniu arba viršvalstybiniu mastu. Tuo pačiu jie palieka daug vietos sanglaudos, vertikalios ir horizontalios subsidiarumo politikai. Adrijos jūros regionui labiausiai reikia stiprinti integracijos ir dalijimosi procesus priimant svarbius sprendimus, susijusius, pavyzdžiui, su aplinka, ekonomika, infrastruktūra, įrenginiais ir kultūra. Regionų bendradarbiavimas yra naudingas Europai, nes įrodo, kad dialogo ir dalyvavimo kultūra yra vienintelis būdas, galintis paskatinti vietos regiono augimą ir plėtrą galbūt Europoje, kuri yra labiau suvienyta ir arčiau savo piliečių. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

http://ec.europa.eu/regional_policy/en/newsroom/news/2015/08/european-commission-adopts-eur7-billion-operational-programme-for-the-italian-region-of-puglia

Ką ES kada nors padarė dėl mūsų?

Ar ES finansavimas keičia ES piliečių nuomonę apie Europos Sąjungą? Žvelgiant į neseniai Jungtinėje Karalystėje įvykusį ES referendumą, atrodo, kad ne. Dauguma tokių regionų kaip Kornvalis ir Vakarų Velsas ir Slėniai (abu yra vieni skurdėsių regionų ES, iš ERPF ir ESF gavę milijonus eurų) gyventojų balsavo už pasitraukimą iš Europos Sąjungos.

Žiniasklaidos ir apklausų tyrimas padėjo nustatyti eilę veiksnių, galinčių paaiškinti šį akivaizdų paradoksą. Vienas iš jų yra komunikacija. Kaip pastebėjo BBC, Kornvalyje trūksta ES ženklų ir bendros informacijos apie ES finansavimą¹. Kiti veiksniai taip pat suvaidino reikšmingą vaidmenį. ES finansavimo naudą Velse ir kitur užgožė nerimas dėl biudžetinių įnašų, suvereniteto, imigracijos ir ekonominės padėties JK ir Europoje².

Naujo programos „Horizontas 2020“ projekto COHESIFY pagrindinis klausimas yra, ar žmonės mano, kad ES finansavimas yra naudingas jų regiono ekonominiams vystymuisi ir ar tai turi įtakos jų nuomonei apie ES ir Europos identitetą. Projekto metu bus atliktas pirmasis nuodugnus tyrimas, nagrinėjantis Europos identiteto, ES sanglaudos politikos ir komunikacijos Europos regionuose ryšį. Tai yra platesnės darbotvarkės „Horizontas 2020“ dalis, kurios tikslas – ieškoti būdų, kaip ES piliečius vėl priartinti prie Sąjungos ir puoselėti bendrą Europos identitetą, siekiant paremti ES teisėtumą ir Europos integraciją.

Viešoji nuomonė po krizės

Iš „Eurobarometro“ tyrimo duomenų matyti, kad po 2007–2008 m. ekonomikos krizės ES piliečių Europos identitetas sumažėjo, tačiau 2010 m. vėl pasiekė prieš krizę buvusį lygį. 2015 m. pasiektos istorinės aukštumos – pirmą kartą daugiau

¹ <http://www.bbc.co.uk/news/uk-politics-eu-referendum-36054645>

² <https://www.theguardian.com/uk-news/2016/jun/25/view-wales-town-showered-eu-cash-votes-leave-ebbw-vale>

^ *Kornvalis, vienas skurdesnių JK regionų, gavo didelę ERPF ir ESF paramą*

kaip 50% piliečių identifikavo save ir su savo šalimi, ir su Europa. Nors pastaraisiais metais politinė parama ES taip pat sustiprėjo, piliečių pasitikėjimas ES yra mažesnis nei prieš krizę. O „Brexit“ poveikiui ES ir viešajai nuomonei pamatyti reikia daugiau laiko.

Sanglaudos politikai skirtos lėšos sudaro didžiąją ES biudžeto dalį, ir ji vaidina pagrindinį vaidmenį šalinant krizės padarinius. Vis dėlto apie Europos regioninės plėtros fondą ar Sanglaudos fondą žino mažiau nei 50% ES piliečių. Tik penktadalis jų mano, kad ES finansuojami projektai palengvina jų kasdienį gyvenimą.

Europos politikos tyrimų centro (Stratklaido universitetas), kuris vadovauja dešimties ES partnerių COHESIFY konsorciui, direktorius prof. John Bachtler pažymėjo: „Daugelis europiečių mano, kad ES yra nutolusi nuo jų rūpesčių. Politiniai sprendimai yra priimami Briuselyje, o lėšos skiriamos per nacionalinius ir regioninius kapitalus piliečiams sunkiai suprantamu būdu. Jei ES iš tiesų nori vėl priartėti prie savo piliečių, reikia labiau atsižvelgti į tai, ką jie mano apie ES ir jos politiką.“

Jo kolega, COHESIFY projekto vadovas dr. Carlos Mendez, pridūrė: „Šio tyrimo metu bus kalbama su paprastais piliečiais iš visų ES šalių. Bus bandoma sužinoti, ką jie mano apie ES ir ES lėšas, skiriamas jų šaliai, regionui ar miestui.“

Tyrimo metodika

COHESIFY konsorciumas, kurį sudaro aštuoni Europos universitetai ir dvi MVĮ, per dvejus metus atliks tarpdalykinį tyrimą ir taikys skirtingas tyrimo metodikas, tarp jų – piliečių tikslines grupes ir reprezentatyvią apklausą; internetines apklausas ir nuodugnius interviu su sanglaudos politikos suinteresuotaisiais subjektais bei komunikatoriais; politinių partijų manifestų turinio analizę ir (socialinės) žiniasklaidos analizę. Be to, bus analizuojamos valstybių narių ir vadovujančiųjų institucijų dabartinės komunikacijos strategijos bei veiksmi.

Tyrimui vadovaus patariamoji taryba, kurią sudaro komunikacijos ir politikos ekspertai iš Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato, Regionų komiteto, Berlyno laisvojo universiteto ir Venecijos klubo.

Projektu siekiama ne tik gauti naujų žinių apie sanglaudos politikos ir Europos identiteto ryšį, bet ir pateikti svarių politinių rekomendacijų, kaip gerinti ES komunikacijos efektyvumą ir veiksmingumą sanglaudos politikos srityje. Pradiniai rezultatai bus paskelbti 2017 m. pradžioje. Projektas baigsis 2018 m., paskelbus galutines ataskaitas ir išleidus ES komunikatoriams skirtą vadovą. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

www.cohesify.eu

Europos projektų apibendrinimas

Šiomet vykusios kampanijos „Europa mano regione“ metu virš 300 000 lankytojų turėjo galimybę susipažinti su daugiau kaip 3000 projektų 23 šalyse ir sužinoti apie ES regioninių projektų pasiekimus.

„Europa mano regione“ – tai visoje ES vykstanti komunikacijų kampanija, kuria siekiama paskatinti piliečius daugiau sužinoti apie šalia jų vykdomus ES finansuojamus projektus. Pirmą kartą šiomet keturios skirtingos iniciatyvos (atviros ES projektų dienos, lobiai ieškojimas, nuotraukų konkursas ir tinklaraščių kampanija) suteikė galimybę visuomenei susipažinti su projektais ir dalytis nuotraukomis bei patirtimi socialiniuose tinkluose. Kampaniją koordinuoja Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas kartu su regionų valdžios institucijomis.

Pateikiame kelias nuotraukas iš tūkstančių renginių, vykusių 2016 m. gegužės–birželio mėn. visoje Europoje. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/policy/communication/inform-network/map/

Vietos įmonės (ES finansuojamų programų visame regione naudos gavėjos) susirinko „DIP Sliven“ renginyje, Bulgarijoje.

„Europa mano regione“ lankytojai Badene-Viurtenberge (Vokietija) turėjo puikią galimybę sužinoti daugiau apie ES finansuojamus projektus savo regione.

Liuksemburgo kasmetinės šventės „Fête de l'Europe“ lankytojai dalyvavo įvairioje veikloje, susijusioje su ES valstybėmis narėmis, Europos institucijomis ir keturiais klasteriais, pagrindinį dėmesį skiriančiais ekonomikos augimui ir darbo vietų kūrimui, klimatui ir energetikos sąjungai, bendrajai skaitmeninei rinkai ir ES, kaip svarbiai pasaulinio masto veikėjai.

Slovėnijos ministrė Alenka Smerkolj (antra iš dešinės paskutinėje eilėje) prisijungė prie ESF finansuojamo projekto („Jaunų suaugusiųjų mokymasis“) dalyvių atvirose ES projektų dienose Koperyje (Slovėnija).

Tesalijos regione (Graikija) buvo rengiami įvairūs interaktyvūs vieši renginiai tose vietovėse, kuriose naudojant ES paramą buvo įgyvendinti miesto infrastruktūros ir kultūros projektai.

Atvirose ES projektų dienos Lodzės vaivadijoje (Lenkija).

Šypsenos pasibaigus lobbio ieškojimui Fortaleza de Santiago, Sesimbroje (Portugalija).

Politinės sanglaudos ateitis po 2020 m.

Marjorie Jouen, ekspertė ES politikos sričių, susijusių su regionų, kaimo ir vietos plėtra, teritorine sanglauda ir socialinėmis inovacijomis, klausimais ir Notre Europe - Jacques Delors instituto specialioji patarėja, dalijasi savo mintimis apie Europos sanglaudos ateitį.

„Brexit“ primena, kad Europos regioninės plėtros fondas (ERPF) buvo sukurtas Jungtinės Karalystės reikalavimu po to, kai ji prisijungė prie Europos ekonominės bendrijos. Kiek daug vandens nutekėjo nuo 1975 m.! Manau, kad tokio ilgaamžiškumo paslaptis slypi regioninės plėtros politikos gebėjime po kiekvienos reformos išgyventi metamorfozę. O viskas prasidėjo nuo sanglaudos politikos, kuri šiais metais švenčia savo 30-ąjį jubiliejų.

Tiesą sakant, kiekvienoje programoje, kuria siekiama atsakyti į bet kokią sanglaudos politikai kylantį pavojų tam tikru laikotarpiu, yra numatyta specialių priemonių ir tinkamumo kriterijų, kaip nustatyti teritorijas, kurioms pagalba reikia labiausiai. Didžiausias iššūkis yra numatyti problemas, kurias reikės spręsti, penkerius metus į priekį. Svarbiausia yra ne pradėti iš naujo, o remtis esamomis struktūromis, kad pagerintume tai, ką jau turime. Pagrindiniai principai lieka tie patys: valstybių narių ir regionų bendras administravimas ir daugiametis bei daugiasektorinis programavimas.

Ką turėtume pasilikti iš 2014–2020 m. programos?

Praejus puse metų nuo dabartinės programos, kuria visų pirma siekiama išspręsti ekonomikos krizę, įgyvendinimo pradžios galime šio to pasimokyti. Penki Europos struktūriniai ir investicijų (ESI) fondai sutarė, kas turėtų būti strategijos „Europa 2020“ prioritetai, ir parengė bendrą programą, kaip užtikrinti didesnę našumą riboto biudžeto laikotarpiu. Nustatytos griežtesnės kontrolės priemonės ir sąlygos, garantuojančios intervencijos priemonių veiksmingumą („geresnį lėšų leidimą“).

Kitas ryškus šios programos aspektas yra „teritorinės sanglaudos“ kaip tikslo nustatymas. Tai reiškia, kad ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas regionų

ir aukštesniam nei regionų lygmenims (miestų, vietos regionams ir makroregionams), suteikiant jiems naujų priemonių.

2015 m. pabaigoje Europos Komisija parengė savo pirmąją ataskaitą¹. Pažymėdama, kad sanglaudos politika negalėjo padėti išvengti ekonomikos krizės, kuri panaikino „nuo 2000 m. įvairiuose Europos regionuose ir valstybėse narėse dėl ekonominės konvergencijos padarytą pažangą“, ji taip pat pripažįsta, kad dėl nepakankamų lėšų ji negali nustatyti realios persikirstymo politikos.

Gera žinia yra tai, kad lėšų valdymas, kuris, kai kurių nuomone, yra per griežtas, leido sušvelninti pasekmes ir kartais įveikti nacionalinių viešųjų investicijų nepakankamumo problemą. Naujų teritorinio vystymosi priemonių, kaip antai integruotų teritorinių investicijų (ITI) ir tvarios miestų plėtros bei bendruomenių inicijuotų vietos plėtros strategijų, neprišalomas naudojimas rodytų, kad iš esmės jos yra eksperimentinės.

Remiantis Fabrizio Barca teritorine socialine darbotvarke², programa yra sėkminga, nes užtikrina geresnę ESI fondų valdymą regionuose. Joje akcentuojama bendruomenių inicijuota vietos plėtra visų tipų teritorijose ir pripažįstama, kad yra kitų tikslų, ne tik susijusių su ekonomiais rezultatais (pavyzdžiui, perėjimas energetikos ir aplinkos srityse). Tačiau jokios pažangos nepasiekta socialinės sanglaudos, o konkrečiau užim-

¹ 2015 m. gruodžio 14 d. Komisijos komunikatas „Investavimas į darbo vietų kūrimą ir ekonomikos augimą. Kuo geriau panaudoti Europos struktūrinių ir investicijų fondų lėšas“, COM(2015) 639 final

² F. Barca, 2009, *An agenda for a reformed cohesion policy*

tumo ir skurdo, srityje. Nedaug pasistūmėta ir „gero valdymo“ klausimu, nors procedūros buvo supaprastintos, o vietoj įvairių sektorių politikos sričių teritorializavimo sanglaudos politika buvo „padalyta į sektorius“.

Su kokiais uždaviniais sanglauda susidurs po 2020 m.?

Dabartinis geopolitinio chaoso laikotarpis neturėtų atitraukti mūsų dėmesio nuo vidinės sanglaudos pasikeitimoje ES. Šie poreikiai nėra vien tik socialiniai, susiję su profesine veikla ir bendrosios rinkos pajamomis bei pasekmėmis. Jie yra vis labiau susiję su visuomene, t. y. žmonių amžiumi, kultūra, sveikata, išsilavinimu ir pan. Teritorinis aspektas yra vis svarbesnis taikaus sambūvio atskaitos taškas, tačiau daugelyje institucijų ir mechanizmų, susijusių su socialine sanglauda, jis yra išskaidytas (darbas, mokykla, verslas ir pan.) arba išnykęs.

Taigi, mažų regionų ar teritorijų (miesto rajonų ar kaimo vietovių) skirtumai atsirado ne tik dėl ekonominės konkurencijos ar naujovių, bet ir dėl gyvenimo sąlygų, socialinės harmonijos ir demokratinių institucijų bendros būklės.

Be to, nelygios teritorijų galimybės naudotis menkais gamtos ištekliais ir jų klimatiniai skirtumai gali lemti, kad 2025 m. bus pasiektas lemiamas etapas, kai teritorijos ir jų gyventojai turės prisidėti prie atsparumo didinimo.

Taigi, būtina:

- didžiąją lėšų dalį (30%) skirti ne pagal vienam gyventojui tenkantį BVP, o pagal Europos socialinės pažangos indeksą (ES-SPI);
- peržiūrėti investavimo prioritetus, įtraukiant daugiau tikslų, susijusių su jaunimo įtrauktimi, atskirties prevencija, atsparumo didinimu, geresnėmis

gyvenimo sąlygomis, dalyvaujama demokratija, socialinėmis inovacijomis ir kūrybiškumu naudojant skaitmenines technologijas;

- stiprinti integruoto teritorinio vystymosi priemones, padarant jas privalomomis;
- ne tik nustatyti specialų tikslą, bet ir skatinti teritorinę konkurenciją tarp miesto ir kaimo rajonų, pakrančių zonų ir kalnuotų vietovių bei vietos valdžios institucijų, kaip būdą įgyvendinti regionų investicines programas. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

Notre Europe –
Jacques Delors Institute:
www.delorsinstitute.eu/1-Home.htm

MOOC: ES biudžeto ir finansavimo aiškinimas

Regionų komiteto (RK) atviri masinio nuotolinio mokymo kursai (MOOC) yra pirmieji tokio pobūdžio kursai, padedantys regionų ir vietos valdžios institucijoms priimti sprendimus Europos Sąjungos klausimais, ypatingą dėmesį skiriant galimybei pasinaudoti ES fondais ir biudžeto supratimui.

2015 m. vyko pirmieji MOOC kursai, kurių metu pristatyta ES institucijų struktūra ir sprendimų priėmimo procedūros, visų pirma susijusios su regionų ir vietos reikalais. Daugiau kaip 50 ekspertų, įskaitant vietos politikus, Europos Parlamento narius, aukšto lygio atstovus iš ES institucijų ir universitetų akademikus, dalijosi žiniomis pasitelkę vaizdo įrašus ir tiesioginę debatų transliaciją internetu iš RK rūmų Briuselyje.

Apie 8500 dalyvių iš daugiau kaip 70 šalių patvirtino MOOC galimybes stiprinti administracinius gebėjimus vietos lygmeniu, taip pat didelę nuotolinio mokymosi apie ES reikalus paklausą. Todėl dabar planuojamas antras etapas, kuris vyks spalio 31–gruodžio 9 d., tačiau bus prieinamas ir vėliau, 2017 m.

Šių metų kursus bendrai sukūrė Europos investicijų bankas ir du Europos Komisijos generaliniai direktoratai – Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas ir Biudžeto generalinis direktoratas.

MOOC apims šešias pagrindines temas, skirtas ES biudžetui ir kaip jis yra leidžiamas. Kiekviena tema bus prieinama internete vieną savaitę ir jai studijuoti prireiks apie dviejų valandų. Kursų priemonės, įskaitant vaizdo įrašus, tiesioginius debatus, informacijos suvestines ir viktorinas, suteiks svarbiausius teorijos pagrindus apie ES finansavimą, procedūras ir vertinimą. Praktinė informacija dalysis projekto planavimo ir įgyvendinimo specialistai. Kursai prieinami nemokamai adresu fun-mooc.fr, o dalyviai gali registruotis adresu <https://www.fun-mooc.fr/courses/CoR/114001/session01/about>.

TAKE 2

Antroje MOOC dalyje siekiama pritraukti daugiau kaip 10 000 dalyvių, įskaitant:

- › RK narius ir regionų bei vietos politikus iš ES ir kitų šalių;
- › ES institucijų, regioninių biurų Briuselyje, asociacijų ir pan. darbuotojus;
- › regionų ir vietos valdžios institucijų, priimančių sprendimus ES finansiniais klausimais, pareigūnus;
- › NVO darbuotojus ir kitus potencialius ES finansavimo gavėjus;
- › finansų įstaigų, kaip antai (regionų) skatinamąjį finansavimą teikiančių bankų, darbuotojus;
- › mokytojus, studentus ir žurnalistus.

1 modulyje pristatomas regionų ir miestų vaidmuo ES reikalų srityje, daugiausiai dėmesio skiriant finansiniams klausimams.

2 modulyje metu apžvelgiamas dabartinis ES biudžetas ir pateikiama informacija apie biudžeto ciklą, rezultatus, skaidrumą bei su investavimu susijusią veiklą. **3 modulyje** pristatoma Europos struktūrinių ir investicijų fondų ir jų įgyvendinimo išsami apžvalga.

4 modulyje aptariamas Europos strateginių investicijų fondas, taip pat kitos Europos investicijų banko priemonės, įskaitant gerą patirtį ir tinklaveiką. **5 modulyje** pristatomos ES programos, procedūros ir agentūros, susijusios su regionais ir miestais.

6 modulis skirtas 2014–2020 m. ES biudžeto laikotarpio vidurio peržiūrai ir perspektyvoms po 2020 m. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://cor.europa.eu/en/events/Pages/CoR-online-MOOC.aspx>

NAUJIENOS [GLAUSTAI]

EPYRO REGIONAS LAIMĖJO GERIAUSIOS PRAKTIKOS APDOVANOJIMĄ UŽ „PILIEČIŲ GIDĄ“

Pagirtina iniciatyva iš Graikijos buvo puikiai įvertinta 2015 m. konkurse, kurį Europos viešojo administravimo institutas organizavo viešojo sektoriaus projektams. Šio konkurso tikslas – atkreipti dėmesį į novatoriškiausius ir efektyviausius veiksmus, kurie gali būti sektini pavyzdžiai tiek Europos, tiek tarptautiniu mastu. Epyras, vienas skurdžiausių Graikijos regionų, sėkmingai sukūrė „Piliečių gidą“ – naudingą internetinę priemonę, kurią piliečiai ir įmonės gali naudoti nuotoliniu būdu, taupydami laiką ir pinigus. Šis projektas padės sumažinti didžiules žmonių, laukiančių aptarnavimo, eiles ir padidins valstybės tarnautojų produk-

tyvumą. Tai taip pat padidins viešojo administravimo skaidrumą ir pasitikėjimą juo.

Šis projektas buvo tarp 64 kitų projektų, įvardytų kaip geroji patirtis, kuriuos pateikė 36 Europos šalys ir Europos institucijos. Reikia paminėti, kad Epyro „Piliečių gidas“ buvo sukurtas valstybės tarnautojų, naudojant nemokamą atvirojo kodo programą. Tai sumažino įgyvendinimo, prieglobos ir priežiūros išlaidas iki nulio! Ši idėja kilo Epyro regiono valdytojo pavaduotojai Tatiana Kalogianni, kurios pagalba įgyvendinant šį projektą buvo labai svarbi.

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://www.politis.gov.gr>

NAUJASIS REGIONINĖS IR MIESTŲ POLITIKOS GENERALINIO DIREKTORATO VADOVAS

Europos Komisija paskyrė Marc Lemaître Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato vadovu. Naujasis pareigas jis pradėjo eiti rugsėjo 1 d., pakeisdamas Walter Deffaa.

M. Lemaître turi 20 metų patirtį Europos reikalų srityje, kurią įgijo dirbdamas Europos Komisijoje ir diplomatinėje tarnyboje Liuksemburge. 1996–2006 m. jis dirbo Liuksemburgo nuolatinėje atstovybėje Europos Sąjungoje, kur sprendė biudžeto, prekybos ir bendrųjų reikalų klausimus, įskaitant 2007–2013 m. daugiamečių finansinės programos parengimą ir derybas.

2007 m. M. Lemaître pradėjo dirbti Europos Komisijoje, už regioninę politiką atsakingos Komisijos narės Danuta Hübner, o vėliau ją pakeitusio Paweł Samecki, kabineto vadovu. 2010–2013 m. jis vadovavo už biudžeto atsakingo Komisijos nario Janusz Lewandowski kabinetui. Šiuo laikotarpiu buvo parengta ir suderinta 2014–2020 m. daugiamečių finansinė programa.

^ Epyro regiono valdytojo pavaduotoja Tatiana Kalogianni (viduryje) apdovanojimų įteikimo ceremonijoje

2013 m. jis vadovavo Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biurui, turinčiam beveik 600 darbuotojų.

narystei pagalbos priemonę. Dabar vartotojai gali matyti visą pagal temas paskirstyto finansavimo sumą arba nacionalinio įnašo procentinę dalį.

ATVIRŪJŲ DUOMENŲ PORTALO NAUJOS FUNKCIJOS

Europos struktūrinių ir investicijų fondų atvirųjų duomenų platforma buvo papildyta naujais duomenimis ir funkcijomis. Dabar vartotojai gali matyti 2014–2020 m. visas 533 ESI fondų programas, kurias galima peržiūrėti atitinkamos šalies puslapiuose. Taip pat pateikiama informacija apie finansavimą ir laukiamus rezultatus pagal bendrus rodiklius (kai įmanoma). Finansiniai duomenys buvo atnaujinti, kad atspindėtų 2016 m. liepos mėn. priimtas programas, taip pat įtrauktos tarpvalstybinio bendradarbiavimo programos pagal Pasirengimo

DAUGIAU INFORMACIJOS

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/official/reports/cohesion6/cp_data.png

GERI REZULTATAI INOVACIJŲ SRITYJE

Europos Komisija paskelbė 2016 m. Europos inovacijų diegimo rezultatų suvestinę, Regiono inovacijų diegimo rezultatų suvestinę ir Inobarometrą. Svarbiausi rezultatai rodo, kad ES inovacijų srityje vežasi Japoniją ir JAV, Švedija ir vėl yra inovacijų lyderė, o Latvija tapo sparčiausiai augančia novatore.

Regioninių inovacijų centrų yra ir vidutinių novatorių šalyse: Pjemonto ir Friulio–Venecijos Džulijos regionuose (Italija), Baskijos regione (Ispanija) ir Bratislavos krašte (Slovakija). Siekiant tapti inovacijų lyderiu svarbu priimti **subalansuotą inovacijų sistemą**, apimančią atitinkamą viešųjų ir privačiųjų investicijų lygį, užtikrinti veiksmingą įmonių ir mokslo įstaigų bendradarbiavimą inovacijų srityje, taip pat turėti stiprų švietimo pagrindą ir vykdyti aukštos kokybės mokslinius tyrimus. Manoma, jog ES inovacijų veiklos rezultatai pagerės per ateinančius dvejus metus. Dauguma įmonių planuoja kitais metais išlaikyti arba padidinti inovacijoms skirtų investicijų lygį. Tikėtina, kad savo investicijas į inovacijas padidins Rumunijos, Maltos ir Airijos įmonės.

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://ec.europa.eu/growth/industry/innovation/facts-figures/scoreboards/>

PROJEKTAI

JAUNIMAS ATGAUNA IŠ
MAFIJOS KONFISKUOTĄ
TURTAEUROPOS SĄJUNGA
227 900 EURAPYVRTINIS FONDAS
(NACIONALINIS
BENDRAS
FINANSAVIMAS)
107 500 EURAPYVRTINIS FONDAS
(SANGLAUDOS VEIKSMŲ
PLANAS)
194 700 EUR

Patalpos, konfiskuotos iš mafijos Balestrate pakrantės miestelyje su 6000 gyventojų (Sicilijos Palermo provincija), bus naudojamos jaunimo susitikimams.

2009 m. pastatas buvo konfiskuotas iš vietos mafijos atstovo ir perduotas Balestrato savivaldybei. Siekiant pastatą paversti pirmuoju mieste jaunimo centru, jis buvo rekonstruotas panaudojus 530 000 EUR iš nacionalinės saugumo veiksmų programos lėšų.

2015 m. gruodžio mėn. Balestrato savivaldybė paskelbė konkursą dėl šio centro administravimo. Konkursą laimėjo bendra įmonė, kurią sudarė šešios vietinės, ne pelno siekiančios organizacijos, norinčios kartu įgyvendinti didžiausią jaunimui skirtą projektą Balestrato istorijoje.

Jaunimo centro įsteigimas iš mafijos konfiskuotame pastate, vietovėje, kur aktyviai veikia mafija, turi svarbią simbolinę reikšmę. Italijos valstybės administracija atima turtą iš mafijos ir gražina jį pilietinei visuomenei, visų pirma jaunimui.

Šiame centre bus vykdoma veikla, kurios tikslas – skatinti ir skleisti teisėtumo kultūrą, taip pat apsaugoti jaunuolius nuo netinkamų pasirinkimų didinant informuotumą apie teisėtumą, lygybę, pagarbą ir demokratiją. To bus siekiama dalijantis informacija bei liudijimais apie žmones, kurie žuvo kovodami su mafija, ir perduodant jų įsipareigojimą jaunajai kartai.

Centre ketinama vykdyti kultūrinės iniciatyvas, susijusias su teisėtumu, kova su mafija, reketu ir lupikavimu, taip pat bus skatinama rengti savanorių stovyklas jaunimui, besidominčiam kova su mafija.

Darbotvarkėje – kultūra

Centre bus organizuojami meno, teatro ir muzikos praktiniai seminarai, išnaudojant profesinius įgūdžius, kuriuos gali pasiūlyti šešios projektą administruojančios organizacijos. Bus rengiami pilietiškumo mokymo kursai ir konsultavimo seminarai, kad moksleiviai būtų motyvuoti baigti mokyklą. Organizatoriai yra įsitikinę, kad kova su mafija prasideda nuo kultūros ir švietimo.

Bus sukurta „Europos laboratorija“ („Laboratorio Europa“), kur bus galima sužinoti apie galimybes jaunimui, kurias siūlo ES programos, kaip antai „Erasmus+“, „Europa piliečiams“, „Kūrybiška Europa“ ir Jaunimo garantijų iniciatyva.

Taigi centras bus ne tik fizinė, bet ir simbolinė vieta, kurioje bus kuriama ir skleidžiama teisėtumo kultūra, siekiant sustiprinti saugumo jausmą visame regione ir paversti jį geresne vieta gyventi. Tai bus vieta kurti projektų idėjas, stengiantis padidinti piliečių, ypač jaunimo, informuotumą ir dalyvavimo laisvę.

Galiausiai, centras simbolizuos ES indėlį pietų Italijoje. Tai bus gražinimo ir augimo simbolis, sukurtas pasinaudojus ES institucijų suteiktomis galimybėmis. ■

PROJEKTAI

MVĮ PRAKTIŠNĖ PATIRTIS TVARIAI ATKURIANT TRANSPORTO PRIEMONES

**BENDRAS FINANSAVIMAS:
3 605 900 EUR**

**ES FINANSAVIMAS:
1 000 000 EUR**

Projekto „Mobiël Erfgoed Centrum“ koordinadorius Hans Visser pasakoja Panoramai apie pagalbą vietos MVĮ kuriant perspektyvų verslą naudotų laivų, orlaivių, automobilių ir traukinių atkūrimo srityje.

Mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVĮ) dažnai trūksta praktinės patirties, kaip geriausiai panaudoti savo žinias ir parduoti savo idėjas. Projektas „Mobiël Erfgoed Centrum“ (MEC) aprūpina savininkus ir paveldo organizacijas priemonėmis bei ištekliais ir taip padeda jiems tvariai atkurti ir išsaugoti įvairias transporto rūšis. Jam tenka svarbus vaidmuo padedant įmonėms realizuoti savo komercinį potencialą.

Projekto metu buvo sukurtas vertingų žinių portalas, kuriame MVĮ gali gauti pagalbos išbandant savo prototipus arba ieškant partnerių. Taip pat buvo sukurta atvirų inovacijų aplinka, suburianti verslininkus, švietimo įstaigas ir bandymų centrus, siekiant pagreitinti naujų paslaugų ir produktų pateikimą rinkai.

Panorama: Kas padėjo šiam projektui pakilti?

Hans Visser: Šiam projektui įsibėgėti tikrai padėjo dėmesys įmonių poreikiams. Be to, matėme didžiulę galimybę išbandyti prototipus su pasirinktomis transporto priemonėmis, esančiomis projekte dalyvaujančiuose muziejuose. Tokiu būdu galėjome sukurti aukšto lygio, tačiau nebrangią gamybos laboratoriją, skirtą MVĮ inovacijų diegimui.

Kas vadovauja projektui?

„Mobiël Erfgoed Centrum“ yra nepriklausomas fondas, kurį remia verslo bendruomenė, universitetai, kitos švietimo organizacijos (profesinio mokymo institutai) ir vyriausybė. MEC fondas siekia kaupti ir perduoti žinias, patirtį ir įgūdžius, kurie reikalingi norint išlaikyti, tvarkyti ir naudoti mobiliuosius paveldo objektus, perduoti visa tai įmonėms, asmenims, švietimo įstaigoms ir jaunimui Nyderlanduose.

Kiek svarbus buvo MVĮ dalyvavimas?

Fondas dirbo tiesiogiai su MVĮ, padėdamas joms sumažinti administracinę naštą ir plėsti naujas novatoriškas žinias bei technologijas. MEC projektas taip pat subūrė kai kuriuos regiono aukšto lygio ekonominės veiklos dalyvius iš tokių sektorių kaip cheminių medžiagų, energetikos, jūrų ir transporto.

Kaip buvo užtikrintas ir valdomas finansavimas?

Prieš pateikiant paraišką dėl finansavimo iš ERPF lėšų, koordinadorius gavo Roterdamo savivaldybės bendrą finansavimą visam projekto vykdymo laikotarpiui. Taip mes buvome užtikrinti nuo pat projekto pradžios – turėjome rezervą, iš kurio galėjome finansuoti startuolio išlaidas, visų pirma susijusias su sekretoriatu. ES finansavimas buvo gautas dėl įmonių ir profesinio mokymo įstaigų entuziastingo dalyvavimo. Jis buvo valdomas per bendrą fondą, skirtą valdyti lėšas ir padėti MVĮ dalyvauti Europos projektuose.

Kokie buvo santykiai su vadovujančiąja institucija?

Su „Kansen voor West“ palaikėme nuolatinį ryšį, ypač dėl esminių ir finansinių projekto pakeitimų. Jie visada užtikrindavo kuo sku-

besnį apdorojimo ir išmokėjimo būdą. Taip pat pastebėjome, kad jų auditas buvo profesionalus ir pareigingai atliktas, o tai mums padėjo geriau tvarkyti finansinius dokumentus. Finansinė ataskaita buvo didelis darbas sekretoriui, tačiau jų indėlis padėjo pašalinti daugelį administracinių sunkumų mūsų MVĮ partneriams.

Kaip partnerystė keitėsi projekto metu?

Projekte entuziastingai bendradarbiavo visi partneriai, daugiau kaip 100 žmonių. Tiesą sakant, daugelis nusprendė bendradarbiauti pasibaigus projektui ir toliau kurti naujas technologijas, kaip antai saulės elementų technologiją, 3D spausdinimą, sudėtinės medžiagos ir IRT priemones.

Kokie buvo pagrindiniai iššūkiai?

Pirmasis iššūkis buvo skatinti naujas verslo galimybes restauravimo, elektros, geležies / plieno ir medienos apdirbimo sektoriuose. Tada turėjome rasti, kaip tinkamai naudoti naujoviškus įvairialypės įrangos metodus, skirtus kaupti reikiamas žinias ir įgūdžius. Galiausiai, turėjome dalytis infor-

macija apie mobiliųjų paveldo objektų atkūrimą, valdymą ir naudojimą.

Ar galite įvardyti tris arba keturis svarbius įvykius?

Pasiekti, kad viskas veiktų administraciniu lygmeniu, buvo tikras išbandymas, tačiau viskas stojo į savo vietas, kai tik užbaigėme pažangos ataskaitą. Suorganizavome kelias konferencijas, dalyvavome mugėje „Interclassic Fair“, kur pasidalijome savo rezultatais. Šie renginiai suteikė naujos įžvalgos, kaip perduoti žinias ir įgūdžius, nes tai svarbu toliau kuriant socialinių inovacijų grandinę tarp MVĮ ir mokslinių tyrimų ir (arba) švietimo įstaigų.

Kas yra pagrindiniai MEC naudos gavėjai?

Žinoma, tai yra dalyvaujančios MVĮ, kurios kuria naujus novatoriškus produktus ir procesus, reikalingus atkuriant įvairias transporto priemonių rūšis. Iš tiesų, šio projekto metu buvo sukurtos 92 darbo vietos darbiui visą dieną. Tai buvo naudinga ir profesinio mokymo įstaigoms. Portale bus galima lengvai ir tiesiogiai susipažinti su svarbiausiais projekto rezultatais, ypač MVĮ ir profesinio mokymo įstaigoms, susijusioms su švairiu judumu ir technine priežiūra.

Kokių tvaryų rezultatų buvo pasiekta šio projekto metu?

Tikimės, kad žinios ir įgūdžiai, kurie buvo sukaupti ir perduoti, prisidės prie švaresnio Roterdamo ir Pietų Olandijos provincijos. MEC projektas paskatins tvarų judumą dėl elektrifikacijos ir saulės energija varomų transporto priemonių. Tai pagerins oro kokybę ir sumažins triukšmą. Tikime, kad mūsų pasiekimai rodo, kad galima sude-

rinti autentišką meistriškumą, novatoriškus metodus ir švaraus judumo idėjas.

Kaip šis požiūris galėtų būti pakartotas panašiuose projektuose?

TMEC fondas jau dalyvauja naujame ERPF finansuojamame projekte, kurį įgyvendinant ieškoma naujų ir tvaryų būdų, kaip sumažinti senesnių automobilių taršą naudojant elektrifikaciją ir kuro elementus.

Kokias pamokas išmokote ateičiai?

Vienas svarbus dalykas, kurį išmokome, yra tai, kad bet kokio projekto pagrindas turi būti dalyvaujančių įmonių poreikiai. Tik tada įmanoma sukurti tvarų verslo planą novatoriškų produktų, sistemų arba procesų kūrimui. Tai buvo mūsų projekto pradinis taškas, todėl tikime, kad tai tinka visiems projektams teikiant paraiškas ES finansavimui gauti. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://www.mobielerfgoedcentrum.nl/>

PROJEKTAS

GRAIKIJA PEREINA PRIE SKAITMENINĖS SVEIKATOS SISTEMOS

**BENDRA INVESTICIJŲ
SUMA:
13 937 100 EUR**

**ES ĮNAŠAS:
13 937 100 EUR**

Projektas „E. receptas“ padeda modernizuoti Graikijos sveikatos sistemą, ranka išrašomus receptus keičiant skaitmeniniais.

2015 m. pabaigoje įgyvendintas projektas „E. receptas“ šiuo metu yra viena svarbiausių e. valdžios programų šalyje. E. sveikatos programą, kurią finansavo Europos regioninės plėtros fondas, konkrečiau, veikslių programa „Skaitmeninė konvergencija“, įdiegė ir valdo e. valdžios socialinės apsaugos tarnybos centras „IDIKA SA“. Šia sistema siekiama pagerinti pacientų saugos bei priežiūros kokybę ir išteklių naudojimą. Jos tikslas – sukurti atvirą modulinę e. receptų aplinką, suderinamą su kitomis nacionalinėmis e. sveikatos programomis ir trečiųjų šalių informacinėmis sistemomis ES.

Skaitmeninė socialinė tarnyba apjungia visus šalies nacionalinius socialinio draudimo fondus visiškai integruota platforma „E. receptas“. Projektas, kurį įgyvendinant teikiami tikslūs statistiniai duomenys, padeda siekti skaidrumo ir priimti sprendimus. Be to, jo tikslai yra glaudžiai susiję su Graikijos sveikatos politika (2014–2020 m.), pagal kurią pirmenybė teikiama pirminei sveikatos priežiūrai, finansinių išteklių sutelkimui, naujiems valdymo ir administravimo metodams, ekonomiškai efektyvių stebėsenos mechanizmų taikymui ir politikos, skirtos geresniam išteklių paskirstymui, sukūrimui.

Veikia pagal paskirtį

Pagrindinė sistemos veikla apima receptų išrašymą ir siuntimą atlikti laboratorinius tyrimus išdavimą – nuo prašymų stebėsenos iki išmokų naudos gavėjams. Gydytojų išrašyti e. receptai saugomi nacionalinėje duomenų bazėje, kur juos peržiūrėti ir įvykdyti gali vaistinės ir diagnostikos centrai. Naudodamos saugią prieigą,

informaciją duomenų bazėje gali peržiūrėti sveikatos draudimo organizacijos, Sveikatos ministerija, priežiūros institucijos ir pan. Nuo pradžios iki pabaigos stebimi ir valdomi visi per nacionalinius socialinius draudimo fondus sudaryti sandoriai, įskaitant vizitus pas gydytoją ir elektroninius siuntimus.

Pacientui elektroninis receptas pakeičia dažnai neįskaitomą ranka išrašytą receptą. Taip paprasčiau receptą atnaujinti ir sumažėja rizika neteisingai perskaityti gydytojo nurodymus. 2015 m. duomenimis, nauja receptų išrašymo paslauga kiekvieną mėnesį naudojosi apie 3 mln. pacientų.

„E. receptas“ supaprastina receptų draudimo padengimo procedūrą ir užtikrina pacientų duomenų atnaujinimą.

Be to, nauja skaitmeninė paslauga padeda gydytojams susipažinti su pacientų sveikatos istorija, taip pat užtikrina geresnį suderinamumą su medicinos gairėmis ir farmacijos praktika. Labai teigiamas „E. receptas“ sistemos vertinimas matomas pagal esamus statistinius duomenis. Nepaisant sistemos naujumo, ji jau apima daugiau kaip 98 % visų šiuo metu šalyje išrašomų receptų.

Ne mažiau svarbu ir tai, kad šalia šio projekto įgyvendinama programa „E. sveikata“, apimanti įvairias priemones bei paslaugas ir patobulinanti sėkmingą „E. receptas“ sistemą nacionaliniu lygmeniu.

DAUGIAU INFORMACIJOS

<http://www.e-prescription.gr>

PROJEKTAI

BALTIJOS JŪROS REGIONO ŽEMĖS ŪKIO IR APLINKOSAUGOS PUSIAUSVYRA

**BENDRA INVESTICIJŲ
SUMA: 6 603 200 EUR**

**ES INVESTICIJOS:
4 351 700 EUR**

Projektas „Baltijos kompasas“ sutelkė regiono žemės ūkio ir aplinkos sektorius kartu kovoti su eutrofikacija (pernelyg dideliu maistinių medžiagų kiekiu) Baltijos jūroje ir jos baseine.

Tarp pagrindinių projekto suinteresuotųjų šalių buvo valdžios institucijos, specialistų institutai, ūkininkų organizacijos ir įmonės. Kartu jie įvedė veiksmingesnę žemės ūkio ir aplinkosaugos politiką, bendras inovacijas ir geriausią praktiką, taip pat sukūrė mokslinių scenarijų ir investavo į aplinkosaugos technologijas, skirtas spręsti šią problemą.

Projektas taip pat padėjo panaikinti suinteresuotųjų šalių valdymo gebėjimų spragas. Svarbiausia, kad jiems pavyko sukurti bendrą pasitikėjimą tarp aplinkosaugos ir žemės ūkio sektorių.

Projekte „Baltijos kompasas“ dalyvavo 22 partneriai iš aštuonių Baltijos jūros šalių ir Baltarusijos. Įgyvendinant ES Europos regioninės plėtros fondo (ERPF) finansavimo 2007–2013 m. programavimo laikotarpio veiksmų programą „Baltijos jūros regionas“, projekto metu buvo sukurtos mažiausiai penkios naujos darbo vietos. Kai kurios jų tapo nuolatinėmis.

Visiems naudingi sprendimai

„Baltijos kompasas padėjo Baltijos jūros regiono žemės ūkio sektoriui atrasti būdų, kaip kasdien aprūpinti 90 milijonų regiono gyventojų maistu ir kartu apsaugoti Baltijos jūrą. Jeigu projekto rekomenduotos priemonės bus sėkmingai įgyvendintos regione, Baltijos jūra išties pajus skirtumą“, – sakė Ola Palm iš Švedijos žemės ūkio ir aplinkos inžinerijos instituto (JTI).

Tarp laukiamų ilgalaikių šios iniciatyvos rezultatų yra naujos eutrofikacijos mažinimo strategijos, žemės ūkio ir aplinko-

saugos interesų stipresni ryšiai ir ekonomiškesni politikos veiksmai.

Taip pat tikimasi geresnės Rytų ir Vakarų valstybių įtraukties – tai atitinka ES strategiją dėl Baltijos jūros regiono. Be to, suderindamos ir skleisdamos savo unikalias žinias ir patirtis, suinteresuotosios šalys padėjo pamatus geresniam viso regiono informuotumui apie žemės ūkį ir aplinkosaugą. Tai leis pasiekti visiems naudingų sprendimų dėl žemės ūkio ir aplinkosaugos, nesusilpninant žemės ūkio sektoriaus konkurencingumo.

Projekto metu buvo glaudžiai bendradarbiaujama su kitais dviem žemės ūkio ir aplinkosaugos projektais: „Baltijos susitarimas“ ir „Baltijos organinės trąšos“. Akivaizdžiausias šio bendradarbiavimo rezultatas – suinteresuotųjų šalių konferencija „Žalesnis žemės ūkis mėlynėsnei Baltijos jūrai“, rengiama nuo 2010 m. ir išaugusi į svarbiausią regiono renginį žemės ūkio ir aplinkosaugos suinteresuotosioms šalims. ■

DAUGIAU INFORMACIJOS

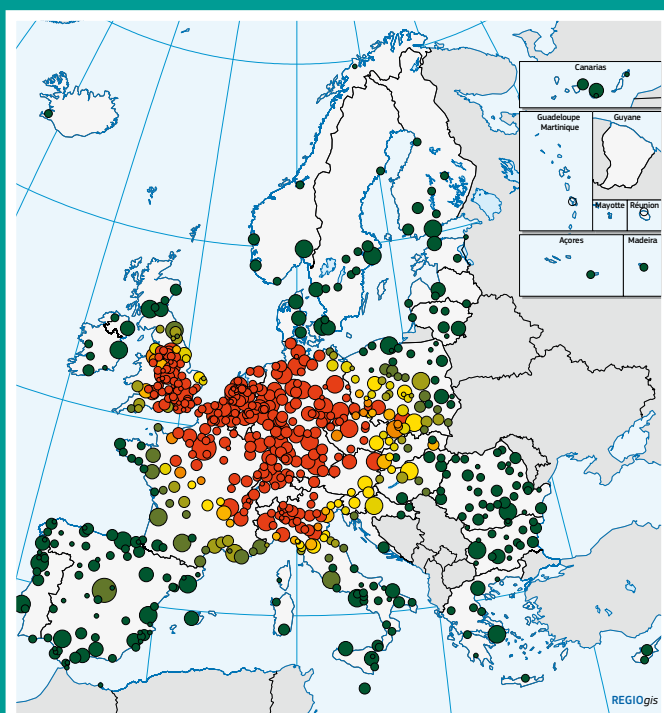
<http://www.balticcompass.org/>

POTENCIALUS SUSISIEKIMAS KELIAIS MIŠTŲ FUNKCINĖJE ZONOJE, 2012 M.

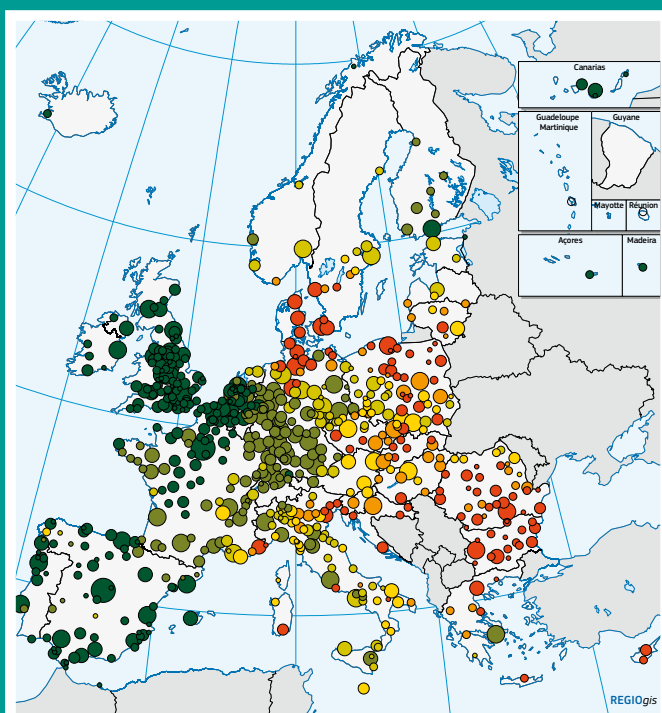
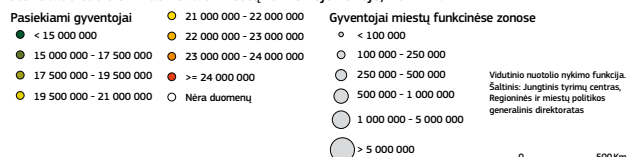
Šiame žemėlapyje pavaizduotas esamas susisiekimas vykstant keliais iš visų savivaldybių didžiausiose miestų funkcinėse zonosose į visas savivaldybes ES ir ELPA šalyse. Atliekant analizę buvo atsižvelgta į greičio ir eismo sąlygas visame pagrindiniame kelių tinkle, įskaitant tiltus ir keltus. Susisiekimas išreikštas gyventojų, kurie gali būti pasiekiami, skaičiumi, atsižvelgiant į kelionės laiką, kuris reikalingas nuvykti į paskirties vietą. Geriausias susisiekimas yra Europos viduryje esančiuose miestuose, tačiau kai kurie didesni periferiniai miestai, kaip antai Varšuva ar Budapeštas, taip pat turi gerą susisiekimą.

NUMATOMAS SUSISIEKIMO KELIAIS POKYTIS DĖL TEN-T TINKLO UŽBAIGIMO MIŠTŲ FUNKCINĖJE ZONOJE

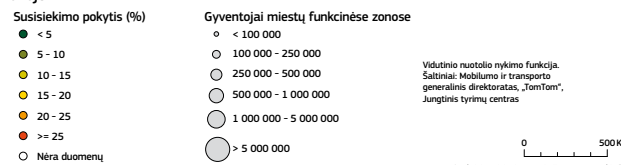
Žemėlapyje pavaizduotas numatomas susisiekimo pokytis miestų funkcinėje zonoje po transeuropinio transporto tinklo užbaigimo. TEN-T politika, kurią remia sanglaudos politikos priemonės, investuoja į naujų kelių tiesimą ir esamų kelių atnaujinimą. Tikimasi, kad susisiekimo augimas (dažnai daugiau kaip 20 %) įgyvendinant TEN-T projektus bus naudingas daugeliui miestų funkcinėse zonos. Ypač žymaus augimo tikimasi Bulgarijos, Rumunijos ir Kroatijos miestuose.

Potencialus susisiekimas keliais miestų funkcinėje zonoje, 2012 m.

Numatomas susisiekimo keliais pokytis dėl TEN-T tinklo užbaigimo miestų funkcinėje zonoje

Šaltinis: Jungtinis tyrimų centras (remiantis „TomTom“, „EuroGeographics“, Eurostato, Regioninės ir miestų politikos generalinio direktorato ir Mobilumo ir transporto generalinio direktorato duomenimis)

TEISINIS PRANEŠIMAS

Nei Europos Komisija, nei joks kitas jos vardu veikiantis asmuo negali būti laikomas atsakingu nei už šio leidinio informacijos panaudojimą, nei už klaidas, kurių galėjo likti nepaisant kruopštaus ruošimo ir tikrinimo.

Šis leidinys nebūtinai atspindi Europos Komisijos požiūrį ar nuomonę.

Liuksemburgas: Europos Sąjungos leidinių biuras, 2016

ISSN 1725-8227

© Europos Sąjunga, 2016

Leidžiama atgaminti, jei nurodomas šaltinis.

(*) Šiems atvaizdams taikomos teisės leidžia juos naudoti tik

žurnale „Panorama“ (58-ajame numeryje) ir jokiais kitais atvejais; atvaizdą galima atkurti žurnalo „Panorama“ 58-ojo numerio ir jo leidimų skirtingomis kalbomis atveju – jo negalima atkurti jokiais kitais tikslais.

Naudoti ir atgaminti medžiagą, kurios autorių teisės priklauso trečiajam šaliai, galima tik turint autorių teisių turėtojo leidimą.

Printed in Belgium

Šis žurnalas spausdinamas anglų, prancūzų, vokiečių, bulgarų, graikų, ispanų, italų, lenkų ir rumunų kalbomis naudojant perdirbtą popierių.

Internetu jį galima skaityti 22 kalbomis adresu:
http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/information/publications/panorama-magazine/

Šio numerio turinys buvo baigtas rengti 2016 m. rugpjūčio mėn.

NUOTRAUKOS (PUSLAPIAI):

Viršelis: © iStock, albertogardin

4 puslapis: © iStock, Kaycco

7 puslapis: © iStock, standret

8 puslapis: © Martijn Beekman

6, 9, 10, 11, 12, 28, 29, 30, 36, 43 puslapiai: © Europos Komisija

14 puslapis: © iStock, RicoK69

16 ir 17 puslapiai: © RWMC Ljubljana

20 puslapis: © iStock, knape, © Oulu regiono taryba

21 puslapis: © iStock, Alvaro Arroyo, © Sanglaudos ir plėtros agentūra

23 puslapis: © iStock, therry, © Antoine Darnaud –

Langedoko Rusijono Pietų Pirėnų regionas

24 puslapis: © iStock, Borisb17

25 puslapis: © Stokholmo apskritis

26 ir 27 puslapiai: © Črt Slavec – Valstybinė plėtros ir

Europos sanglaudos politikos įstaiga, Slovėnija

31 puslapis: © Diritti a Scuola

32 puslapis: © Living Lab

30, 33 puslapiai: © Thinkstock, fotoember

35 puslapis: © Apulijos regiono administracija

37 puslapis: © Thinkstock, Creatas Images

39 puslapis: © Ekonominės plėtros ministerija, Lenkija,

© Valstybinė plėtros ir Europos sanglaudos politikos

įstaiga, Slovėnija, © FEDER Liuksemburgas,

© Lisabona 2020

40 puslapis: © Marjorie Jouen

41 puslapis: © iStock, RoBeDeRo

42 puslapis: © Regionų komitetas

45 puslapis: © Balestrato savivaldybė

46 ir 47 puslapiai: © Mobiel Erfgoed Centrum

48 puslapis: © e-prescription

49 puslapis: © Baltic COMPASS

DARBOTVARKĖ

SPALIO 10–13 D.

Bruselis (BE)

Europos regionų ir miestų savaitė (įskaitant „RegioStars“ apdovanojimų ceremoniją)

LAPKRIČIO 3–4 D.

Bratislava (SK)

Penktasis metinis ES strategijos dėl Dunojaus regiono forumas

LAPKRIČIO 8–9 D.

Stokholmas (SE)

Septintasis strateginis ES Baltijos jūros regiono forumas

2017 M. KOVO 30–31 D.

Bruselis (BE)

Atokiausių regionų forumas

2017 M. BIRŽELIO 26–27 D.

Bruselis (BE)

Sanglaudos forumas

LIKITE PRISIJUNGĘ

ec.europa.eu/regional_policy
cohesiondata.ec.europa.eu

@EU_Regional
#CohesionPolicy | #ESIFunds

EUinmyRegion

flickr.com/euregional

RegioNetwork

yammer.com/RegioNetwork

ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu_en
@CorinaCretuEU

Daugiau informacijos apie šiuos renginius galite rasti „Inforegio“ svetainės darbotvarkės skyriuje:

http://ec.europa.eu/regional_policy/lt/newsroom/events/

Leidinių biuras

Europos Komisija
Regioninės ir miestų politikos generalinis direktoratas
Kommunikacijų skyrius – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Bruselis
E. paštas: regio-panorama@ec.europa.eu